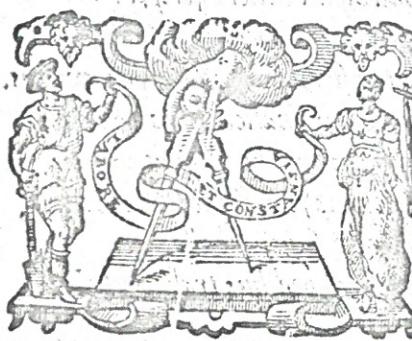

Caucius 1589 deel 1/2

MANTONII CAUCII

SYNTAXIS

DILUCIDO COM-
PENDIO SCRIPTA.

enq. II

LUSDUNI BATAVORUM,
Ex OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciscum Raphelengium.

Cl. I. LXXXIX.

Ick	sadt et achter niet op/ viel/ compareerde/ behoorde/ was droenich/ moest/ croerde.	je m'assoye ou assayoye, il ne me chaloit cheoye ou chayoye, comparoye, deuoye, douloye, il me falloit, se mouuoye.	Ie	Il plouuoit.
Ick	mochte/ dede gedencken/ ontfijnich/ wisse/ plachte/ dochte/was weerdich/ sach/ moude etc.	pouuoye, ramenteuoye, receuoye, scauoye, souloye, valoye, voioye, vouloye &c.	Ie	
Die tijt oneyndelijck oft onfekerlick geleden.		Le temps indiffini- tif.		
Terminaisons communes u, us, ut, umes, uces, utent. i, is, it, imes, ites, irent.				
Het scheen ofte bleeck.		Il apparut &c.		
Ick	sadt/ et achter niet op/ viel/ compareerde/ behoorde/was schuldich/ was droenich (dich)/ moest/ croerde.	je m'assis, je sis ou si, il ne me chalut, scheu, Scoparu, deu, doulu, il me fallut, se meu,	Ie	Il pleut,
Ick	Het regende.			
Ick	mochte/ dede gedencken/ ontfijnich/ wisse/ plachte/ dochte/was weerdich/ sach/ moude etc.	peu, ramentu, receu, scceu, soulu, valu, vi, voulu,	Ie	
Ick	ontfijnich/ wisse/ plachte/ dochte / was weers sach/ moude.	(dich)	Ie	
Die tijt volcomelick ghe- leden.		Le Parfait ou participe passé,		
Het heeft ghelschenen oft ghes- bleken!		Il est apparu,		
Ick hebbe geseten/ Ick en hebber niet op geacht.		Il m'en suis assis, Il ne m'ha chalu!		
Ick heb	gefallen/ getcompareert/ moeten/schuldich	gevallen, Scoparu, deu,	Iay	
Ick heb	geweest/ droenich geweest/ gemorten/	geweest, Il m'ha fallu,	Iay	je me suis deuillu,
Ick heb			Iay	Il m'ha fallu,
Het heeft geregent.		Il ha pleu,		
Ick heb	gemogen/ doen gedencken/ ontfangen/ geweten/	peu, ramentu, receu, scceu,	Iay	
Ick heb	geplegen/ gedoocht/weerdig geweest/ geseten/ gewilst etc.	soulu, valu, veu, voulu &c.	Iay	
Die toeocomende tijt.		Le temps Futur.		
Terminaisons communes, ray, ras, ra, rons, rez, ront.				

Het sal schijnen oſt blijcken/ Il apperra, ou apparera,
Ick sal sitten/ oſt ick sal an/ Je m'alierray, je ferray, fieray ou,
ſitten/ feeray,
Ick en salder niet op achten. Il ne me chaudra.

Ick sal
{ vallen/
compareren/
behoore/ ſchuldich zijn
droenich; yn/
moeten/
voeren.
Ie
{ cherray,
compareray,
deuray, (ou dueildray
il me fauldra,
je mouueray.

Het sal regenen. Ie pluuera,
Ick sal
{ mogen/
doen gedenken/
ontfangen/
weren/
boogē/weerdich
ſien/ (yn/
willen etc.
Ie
{ pourray,
tamenteuray,
reeturay,
ſeauray,
vauldry,
verray,
vouldray &c.

Om wat te gebieden. L'Imperatif.
Dat het schyne oſt blijcke. Qu'il appare ou appere.
Siedt/
ſide neder/
dat hp oſt; p ſitte/
dat wp ſitten/
Siedt ghp/
dat ſpoft; p ſitten/
Siedt/
dat hp oſt; p ſitte/
dat wp ſitten.
Datmer niet op en achte Qu'on ne ſe chaille,
Valte/
dat hp oſt; p valle/
dat wp vallen/ Che, chie, ches, ou chies,
qu'il ou qu'elle chaye ou chée,
chayons, ou cheons,

valte ghp/
dat ſo oſt; p vallen;
Compareert/
Dat hp oſt; p comparere/
dat wp compareren/
compareret ghp/
dat ſi oſt; p compareeren.

Dijſt droenich/
dat hp oſt; p droenich; p/
dat wp droenich; yn/
zgt ghp droenich/
dat ſp oſt; p droenich; yn,

Datmen moet/
Roert/
dat hp oſt; p roere/
dat wp roeren/
roert ghp/
dat ſp oſt; p roteren.

Dattet regene/
Vermaent oſt doet gedenken. Ramentois ou ramentoy,
dat hp oſt; p vermane/
dat wp vermanen/
vermaent ghp/
dat ſp oſt; p vermanen.

Ontfangt/
dat hp oſt; p ontfangt/
dat wp ontfangen/
ontfangt ghp/
dat ſp oſt; p ontfangen.

Weet/
dat hp oſt; p were/
dat wp weten/ Sachez ou fache,
qu'il ou qu'elle fache,
fachons,

chayez ou chéez, (cheent,
qu'il ou quelles chayent ou
Compare,
Qu'il ou qu'elle compare,
comparons,
comparez,
qu'il ou quelles comparent.

Deuilles, ou dueille,
qu'il ou qu'elle dueille,
deuillons ou dueillons,
deuillez ou dueillez,
qu'il ou quelles deuillent ou
duellent.

Qu'il faille,
Meu, ou meus,
qu'il ou qu'elle mouue,
mouuons,
mouuez,
qu'il ou quelles mouuent.

Qu'il pleuee,
Ramentois ou ramentoy,
qu'il ou qu'elle ramentoive,
ramenteuons,
ramenteuez,
qu'il ou quelles ramentoivent

Reçoy ou reçoys,
qu'il ou qu'elle reçoyue,
receuons,
receuez,
qu'il ou quelles reçoiuent.

Sachez ou fache,
qu'il ou qu'elle fache,
fachons,

S v weet

weet ghy/
dat hy oft zy waren.
docht oft ijt weerdich/
dat hy oft zy dooge/
dat wyp doogen/
dochte ghy/
dat hy oft zy doogen.

Wilt/
dat hy oft zy wille/
dat wyp willen/
wilt ghy/
dat hy oft zy willen.

Hiet/
dat hy oft zy siest/
dat wyp sien/
siet ghy/
dat hy oft zy sien.

Mantere om wat te Le mode Opta-
weynshen/ die tegenwoor tif, le temps pre-
dighe tist.

Terminaisons communes roye, rois, roit,
rions, riez, roynet,

Het soude schijnen oost blijcken. Il apperoit.

Ick soude sitten/

Ick soude behooren/

de droeueich zyn,

I vallen/

compareren/

Ick sou behooren/

de droeueich zyn,

Ick soude regen/

de droeueich zyn,

Ick soude moeden/

de droeueich zyn,

Ick soude roeren/

de droeueich zyn,

Ick soude regenen/

de droeueich zyn,

Ick soude moghen/

de droeueich zyn,

Ick sou weten/

de droeueich zyn,

Ick sou doogen/

de droeueich zyn,

Ick sou sien/

de droeueich zyn,

Ick soude willen/

de droeueich zyn,

Ick soude siest/

de droeueich zyn,

Ick soude vallen/

de droeueich zyn,

Ick soude comparen/

de droeueich zyn,

Ick soude behooren/

de droeueich zyn,

Ick soude regen/

de droeueich zyn,

Ick soude moeden/

de droeueich zyn,

Ick soude roeren/

de droeueich zyn,

Ick soude regenen/

de droeueich zyn,

Ick soude moghen/

de droeueich zyn,

Ick sou weten/

de droeueich zyn,

Ick sou doogen/

de droeueich zyn,

Ick sou sien/

de droeueich zyn,

Ick soude willen/

de droeueich zyn,

Ick soude siest/

de droeueich zyn,

Ick soude vallen/

de droeueich zyn,

Ick soude comparen/

de droeueich zyn,

Ick soude behooren/

de droeueich zyn,

Ick soude regen/

de droeueich zyn,

Ick soude moeden/

de droeueich zyn,

Ick soude roeren/

de droeueich zyn,

Ick soude regenen/

de droeueich zyn,

Ick soude moghen/

de droeueich zyn,

Ick sou weten/

de droeueich zyn,

Ick sou doogen/

de droeueich zyn,

Ick sou sien/

de droeueich zyn,

Ick soude willen/

de droeueich zyn,

Ick soude siest/

de droeueich zyn,

Ick soude vallen/

de droeueich zyn,

Ick soude comparen/

de droeueich zyn,

Ick soude behooren/

de droeueich zyn,

Ick soude regen/

de droeueich zyn,

Ick soude moeden/

de droeueich zyn,

Ick soude roeren/

de droeueich zyn,

Ick soude regenen/

de droeueich zyn,

Ick soude moghen/

de droeueich zyn,

Ick sou weten/

de droeueich zyn,

Ick sou doogen/

de droeueich zyn,

Ick sou sien/

de droeueich zyn,

Ick soude willen/

de droeueich zyn,

Ick soude siest/

de droeueich zyn,

Ick soude vallen/

de droeueich zyn,

Ick soude comparen/

de droeueich zyn,

Ick soude behooren/

de droeueich zyn,

Ick soude regen/

de droeueich zyn,

Ick soude moeden/

de droeueich zyn,

Ick soude roeren/

de droeueich zyn,

Ick soude regenen/

de droeueich zyn,

Ick soude moghen/

de droeueich zyn,

Ick sou weten/

de droeueich zyn,

Ick sou doogen/

de droeueich zyn,

Ick sou sien/

de droeueich zyn,

Ick soude willen/

de droeueich zyn,

Ick soude siest/

de droeueich zyn,

Ick soude vallen/

de droeueich zyn,

Ick soude comparen/

de droeueich zyn,

Ick soude behooren/

de droeueich zyn,

Ick soude regen/

de droeueich zyn,

Ick soude moeden/

de droeueich zyn,

Ick soude roeren/

de droeueich zyn,

Ick soude regenen/

de droeueich zyn,

Ick soude moghen/

de droeueich zyn,

Ick sou weten/

de droeueich zyn,

Ick sou doogen/

de droeueich zyn,

Ick sou sien/

de droeueich zyn,

Ick soude willen/

de droeueich zyn,

Ick soude siest/

de droeueich zyn,

Ick soude vallen/

de droeueich zyn,

Ick soude comparen/

de droeueich zyn,

Ick soude behooren/

de droeueich zyn,

Ick soude regen/

de droeueich zyn,

Ick soude moeden/

de droeueich zyn,

Ick soude roeren/

de droeueich zyn,

Ick soude regenen/

de droeueich zyn,

Ick soude moghen/

de droeueich zyn,

Ick sou weten/

de droeueich zyn,

Ick sou doogen/

de droeueich zyn,

Ick sou sien/

de droeueich zyn,

Ick soude willen/</

Terminaisons communes e, es, e, ions, iez, eng

God gene.

Datter schijne oft blijfche/
dat ik sitte/
Dat isker niet op en achte.

Svalle/

{ comparere/
Dat isch droenich; p/
 behoore,
dat du behoorst/
dat wijn behooren/
dat ghy behoore/
dat sy oft zy behooren.

Dat tcla mogete/

dat ik roere/
datter regene/
dat ich mag/
Dat ick doe gedachten/
dat du doest gedachten/
dat wijn doen gedachten/
dat ghy doet gedachten/
dat spoet zy doen gedachten.

Dat isch ontfange/
dat du ontfangst/
dat hy oft zy ontfange/
dat wijn ontfangen/
dat ghy ontfange/
dat sy oft zy ontfangen.

Swete/

Doooge oft weerdich
Dat isch swille; (sp/
sio.

Dieu vueille.

qu'il appare,
que je m'asseye ou assise,
Qu'il ne me chaille.

Schaye ou chee,

que je Schaye compare,
Deuille,
doive,
que tu doives,
que nous deuions,
que vous deuiez,
qu'ilz ou qu'elles doiuens.

Qu'il me faille,

que je mouue,
qu'il pleue,
que se puise,
Que se ramentoiue,

que tu ramentoiues,
que nous ramenteuions,
que vous ramenteuiez,
qu'ils ou qu'elles rametoiuens.

Que je reçoyue,

que tu reçoyues,
qu'ilz ou qu'ells reçoiue,
que nous receuions,
que vous receuiez,
qu'ilz ou qu'elles reçoiuens.

sache,

Que je Svalle,
Vueille,
voyc.

Participium des teghen-
woordigens tijs.

Le Participle pre-
sent.

Behyndende oft blijkende/ Apparant,
Hittende/ Seyant ou scant,
Aensertende/ Asseyant ou assaint,
Niet op achtende/ Se non chalant,
Vallende/ Chayant ou cheant,
Comparerende/ Comparant,
Droenich zhende/ Ducillant,
Hoerende/ Mouuant,
Mogende/ Pouuant,
Doende gedenchen/ Ramienteuant,
Ontfangende/ Recéuant,
Wetende/ Sachant,
Weerdich zhende/oste vroom Vaillant,
Biende/ Voyant,
Willende. Vuillant ou voulant.

Dat Participium des Le Participe passé trou-
voortledenē tijs vint ghy uez vous icy deuant, au
hier te vooren in den tijt temps parfait de l'In-
volcomelisch geleden des indicatif.

Indicatifs.

Gheallen/ Cheut,
Behoorlich/ Deu,
Schoorliche gebiedenisſe/ Deuē recommandation,
Gheroert/ Meu,
Vermaent/ Ramentu,
Vermaende saechs/ Chose ramentuë,
Ontfangen/ Receu,
Ghesien etc. Veu Sec.

Noteert dat die coniugatie van de Verba gheschied in sommige tijden/ ende manieren in elcken persoon/ op vter verscheyden wissen/ ende in sommige op twee wissen/ als het blijkt.

All versekerende/

Ich sie/
du sierst/
hy oft; p siet/
wp sien/
ghp siet/
sp oft; p sien.
men siet/

Pragende oft twijfelen
de/
Die ich/
sietstur/
siet hy oft; p;
sien wp;
siet ghp/
sien sp oft; p;
sietmen?

Loochende/

Ich en sie niet/
du en sietst niet/
hy oft; p en siet niet/
wp en sien niet/
ghp en siet niet/
sp oft; p en sien niet.

Notez que la coniugaison des Verbes se fait en aucuns temps & modes en chascune personne par quatre diuerses manieres, & en aucuns que par deux, comme il appert.

En affermant,

je voy,
tu vois,
il ou elle voit,
nous voyons,
vous voyez,
ilz ou elles voyent,
on voit,

En interrogant ou douteant,
Voy-je?
voys-tu?
voi-jl, ou elle?
voyons-nous?
voyez-vous?
voyent ilz ou elles?

En niant,
je ne voy pas,
tu ne vois pas,
il ou elle ne voit pas,
nous ne voyons pas,
vous ne voyez pas,
ilz ou elles ne voyent pas,

men siet niet.

on ne voit pas.
Pragende met verivonderinghe/

En sie ich niet/
en sietst niet?
en siet hy oft; p niet?
en sien wp niet?
en siet ghp niet?
en sien sp oft; p niet?

En interrogant avec admiration

Ne voy-je pas?
ne vois-tu pas?
ne voit il ou elle pas?
ne voyons nous pas?
ne voyez vous pas?
ne voyent ilz ou elles pas?

Also oock in den voorleiden tijt.

Ick heb gesproken/
du hebbit onbetren/
hy ofte; p heeft noenmael
getren/
ghp heeft gehoort/
sp ofte; p hebben geslapen.

Ainsy aussi au temps passé,

ay parlé,
tu has desfumé,
il ou elle ha disné,

vous avez ouy,
ilz ou elles ont dormi.

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

hebstu geset?

heeft hy oft; p gesocht?

hebben wp geweten?

hebt ghp gemogen?

hebben sp oft; p gesien?

Heb ich gegeuen?

<p

en heeft hys niet gehadte
en hebben wyp niet gelept
en hebe ghy niet ontlangen
en hebben spoelyp niet
gesongen?
Moet ieh etc.
Proetmen nietz
Hiet/
dat hy oft zp sie/
dat wyp sien/
dat sp oestyp sien.
En siet niet/
dat hy oft zp niet en sie/
dat wyp niet sien etc.
Ich soude sien/
Loude ich sien?
Ieh en loude niet sien/
en soude ich niet sien?
Of God gaue/
dat ich sage/
dat ich niet en sage/
waert dat ich sage/
waert dat ich niet en sage.

Ich coope/
coope ieh?
Ieh en coopeniet/
en coope ieh niet?
Ieh coopt/
coope ieh?
Ieh en coopt niet/
Ieh coope datt/
coope ieh datt/
Ieh en coope dat niet/
en coope ieh dat niet?
Ieh coope u een mes/

n'ha il ou elle pas euf
n'auons nous pas dit?
n'auez vous pas receu
n'ontilx ou elles pas
chanté?
Me fault il &c.
Ne fault on pas?
Voy,
qu'il ou qu'elle voye,
voyons,
qu'ilz ou qu'elles voyent.
Ne voy pas,
qu'ilou qu'elle ne voye pas,
ne voyons pas &c.
Le verroye,
verroy-je?
je ne verroye pas,
ne verroy-je pas?
Pleut à Dieu,
que je veisse,
que je ne veisse pas,
si je voiye,
si je ne voiye pas.
I'achete,
achete je?
je n'achete point,
n'achette-je point?
I'el achette,
l'achette-je?
se ne l'achette point,
fachette cela,
achette-je cela?
je n'achette point cela,
n'achette-je point cela?
Ic vous achette yn couleau,

coope ieh u een mes?

ich en coope u geen mes.

vous achette-je vn couleau?
je ne vous achette point de
couleau.

Achetez du pain?
I'en acheter?
En achette-je?
Je n'en achette point?
N'en achette-je point?
Achetez des pommes,
I'en achette?
En achette-je?
Je n'en achette nulles?
N'en achette-je nulles?
Je suis content?
I'en suis content?
Je n'en suis point content?
N'en suis-je point content?
Me voy-cy?
Suis-je icy?
Ieh en ben hier niet/
En ben ieh hier niet?

Les Verbes Impersonnels.

Il fault entendre que chacun Verbe se peut user impersonnellement,
prenant de chacun temps la tierce personne singuliere, y devant ou
derriere mettant lon, on, ou il, selon que l'usage
le requiert, comme,

Men mint?
Munde men?
Men moere?
Moest men?

Lon aymez.
Aymoit onz.
Il fault?
Falloit il?

H. Et ee

Et ce suyuant la tierce singuliere, par tous temps & modes.

Die Verba Impersonalia zijn tweederley. Ic: jly ha deux sortes Actifs & Passifs.

Dac is/	Ily ha,
daer was/	Ily auoit,
daer is geweest/	Ily ha eu,
daer sal zyn/	Ily aura,
Dat hy maecke datter ghe noech sp/	qu'il face qu'il y ait aslez,
Och dat daer ware/	O qu'il y eut,
Och dat daer geweest ware/	O qu'il y ait eu,
Och dat daer geweest hadde/	O qu'il y eust eu,
Och dat daer soude zyn/	O qu'il y auroit,
Als daer sal gewesen zyn.	Quand il aura eu.

Die navolgende Verba mit Personen.

dunct mp/	me semble,
gedenckt dp/	te souuent,
behoort hem/	luy appertient,
Het behaecht haer/	luy plaist,
smischaecht ons/	nous desplaist,
roert ulieden/	vous touche,
genoecht henlyden/	leur insste,
verduet haerlieden/	leur fasche,
betaemt haerlieden/	leur affiert,
voecht haerlieden.	leur assied.
Het heeft mp gedocht/	me ha semble,
Het heeft dp behoort/	te ha compere,
Hem behaecht/	luy ha pleu,
ons mischaecht/	nous ha despela,

Tulieden gespeten/
Het hensuyden verdroeten/
heest haerlieden gesmet.

Hee	mp duncken/	Il	vous ha despité, leur ha fasché, leur ha cuit.
Ial	v behoooren/		
	hem behagen/		
	ons mis hagen/		
	ulieden spijten/		
	henlieden verdrietey.		
	mp duncken/	Il	me semblera, te competera, luy plaira, nous desplaira, vous despitera, leur faschera.
	v behoooren/		
	hem behagen/		
	ons mis hagen/		
	ulieden spijten/		
	henlieden verdrietey.		
Het	mp duncken/	Il	me sembleroit, te competeroit, luy plairoit, nous desplairoit, vous despiteroit, leur fascheroit.
soude	v behoooren/		
	hem behagen/		
	ons mis hagen/		
	ulieden spijten/		
	henlieden verdrietey.		
Dac	mp dochte/	Il	me sembloit, te conuenoit, luy plaisoit, nous desplaisoit, vous despitoit, leur faschoit.
	v behoort/		
	hem behaechde/		
	ons mis haechde/		
	ulieden spieet/		
	henlieden verdroot.		
In dien	mp dunckt/		
dat	v behoort/		
	hem behaecht/		
	ons mis haecht/	En cas	me sensible, te conuient, luy plaise, nous desplaise, vous despite, leur fasche.
	ulieden spijt/	qu'il	
	henlieden verdriet.		
	dochtet mp/		
	behoordet v/		
	behaechdet hem/		
	mis haechdet ons/	Cobien	me semblat, te conuient, luy pleut, nous despleut, vous despitar, leur fasheat.
	spete ulieden/		
	verdroot henlyden/		

Ick
ghy | moes
hp oft zp

Wp moetens/
Ghy moetet/
Sp liedens moeten/
Sp moetens.

Ick
du
hp | moestie
sp

Wp moetens/
Ghy moetet/
Sp oft zp moetens/

Ick hebbe
du hebbs/
hp oft zp heest
wp hebben
ghy hebt
Sp liedens hebben

Ick sal moetens/
du sulst moetens/
hp oft zp sal moetens/
wp sullen moetens/
Ghy sult moetens/
Sp oft zp sullen moetens.

Ick soude
du soudst
hp oft zp soude
wp sonden
Ghy soude
Sp oft zp souden

Il me } faulc
te luy

Il nous } leur
vous faulc
leur

Il me } faulc
luy luy

Il nous } leur
vous faulc
leur

Il m'ha } fallu
t'ha luy ha

Il nous } fallu
vous ha fallu
leur

Il me fauldra,
je te fauldra,
il luy fauldra,
il nous fauldra,
il vous fauldra,
il leur fauldra.

Il me } faudrois
te luy

Dat lea moestie/
dat du moetet/
dat hp oft zp moetens/
dat wp moetens/
dat ghy moetet/
dat sp oft zp moetens.

S'il me } falloie
te luy
vous
leur

God geue

Dieu vueille

Sick
du } moer/ qu'il me } faille
dat hp oft zp

dat hp moetet/ qu'il nous } faille
dat sp oft zp moetens/ vous leur

Och of God gaue

O Pleust a Dieu

Sick
du } moestie/ qu'il me } faille
dat hp oft zp

dat hp moetens/ qu'il nous } faille
dat sp oft zp

Cetera pro forma aliorum Verborum.

Oft anders sonder articulen oft persooneu.

Ou aultrement sans articules ou personnes.

moet/ fault,

moestie/ faulc,

heest moetens/ ha fallu,

hadde moetens/ auoit fallu,

cal moetens/ faudra,

soude moetens/ fauldroit,

hadde moetens/ eust fallu,

Als het sal hebben miten,
Op dese wisse worden
doch die na volgende ghes
conjuget/also/

Het behoort/
Het staet wel/
Het is beter/
Het behaecht/
Het geschiedt/
Het berouwt.

Vele nomina door hul-
pe van dat verbum sub-
stantium / Zijh/volgē na
die voorschenen conju-
gation sonder seker perso-
nen/gelyck also/

Het is { behooielick/
gheorloft/
bequame ve.
regent/
sneeuw/
hagel/
peelt/
mist/
vries/
doyt/
Het { weerliche/
rijmt/
onweert/
dondert/
waep/
maect tempeest/
woit auont/

Quind il aura fallé/
A la mesme maniere so ne
conjugéz les ensiuants/
comme,

Il conuient/
Il sied bien,
Il vault mieulx,
Il plaist,
Il aduient,
Il repeut.

Plusieurs noms par
le secours du Verbe
substantif, Estre, ini-
tent les conjugaisons
impersonnels, com-
me,

Il est { decent/
licite/
couuenable &c.
pleut,
neige,
grelle,
verglacee/
bruine/
gele,
desgele/
esclerc, ou fulmine, ou es-
rele, (clare,
tempeste,
tonne,
vente,
fait tormente,
äuesprit,

Het regende gissen,

Het { sneeude/
waepde/
donerde/
onweerde/
vroos &c.

Quer jaer oſt t'jarent regendet/

Het { sneeude/
hagelde/
waepde/
vroos/
donerde etc.

Het { geregent/
gesneeuw/
geviolen/
gehagel/
gedondert/
gewaep.

Het heeft { regenen/
sneeuwen/
viesen/
donderen/
hagelen/

Het sal { rijmen/
dopen/
droogen/
waepen.

Waert dat de wint veranderde

Het { regenen/
sneeuwen/
waepen/
hagelen.

Il plouuoit hier,

Il { sneigeot/
ventoit/
tonnoit/
tempestoit/
geloit &c.

Autan plent il,

Il { neigea/
grella/
venta/
gela/
tonna &c.

Il ha { pleu/
neigé/
gelé/
grelé/
tonné/
venté.

Il { pliuera/
neigera/
glera/
tonnera,

Il { greflera/
reflera/
desglera/
seichera/
ventera.

Si le vent se changeoit

Il { plouueroit/
sneigeroit/
venteroit/
grefleroit.

Het

schoon/ liefslyck/ goet weder/ vupl/ sleekachtich/ leelijck/ onweder/	{ beau,plaisant, bon temps ord, fangeux, laid, tormente,
stille/ warm/ coude/ vochtich/nat/ slibberachtich/ glat/ elaer/ dypster/doncker/ coel/ drooge/stofachtig.	{ coy,calme,ou bdnasse, chaud, froid, humide,moite, grillant,ou glissant, verglas, eler, brun,obscur, frez,frais, sec,poudreux.
Wp gebruyccken (wp ge bicken van een evghen Verbum)dit woord Wor den / in sulcker manieren als hier volgt/gelijck/	Nous vs ons (faute de propre Verbe) de ce Verbe, Deuenir, en tel- le sorte ensuyuante, comme,
doncker/ nacht/ dach/ elaer/ dypster/ spade/	{ brun, nuict, jour, cler, obscur, tard,
Het wordt	Il deuient
I rlyck vroed Soet Schoon Leelick houerdech	{ riche, chiche, gras, Jean est { beau, deuenu { laid, superbe,
Já is	{ geworden/

Jan sal	wijfsl vroom geleert gram eenkrijchsmans!	worden/	Iean de- uiendra	sage, vaillant, docte, courroucé, souldart,
Men	doet/ segd/ spreect/ speelt/ lupt/ spreect/ bringt/ sent.			fait, dit, presche, joué, sonne, parle, apporte, enuoye.
Men	dede/ seyde/ spreete/ speelde/ sprach/ lupdde/ bragt/ sandr.		On oulon	faisoit, disoit, preschoit, souoit, parloit, sonnoit, apportoit, enuoyoitoit.
Men geest	gedaen/ geseypt/ gepreeckt/ gespeelt/ gesproken/ gelupt/ begonst/ vooleypnde.		On ha	faict, dit, présché, joué, parlé, sonné, commencé, acheut.

Men	vercoecht/ gecocht/ gevochten/ verslaet/ gesien/ gehade/ geweest/ gebrochte/ gesonden, doet/ seggen/ pieken/ vercoogen/ spelen/ lupden/ weten/ hebben/ beginnen/ meenien/ brengens/ senden.	Onz- uois	vendu; acheté, combatu, entendu, veu, eu, esté, apporté, enuoyé. fera, dira, preschera, vendra, jouera, sonnera, scaura, aurz, commengera, pensera/ apportera, enuoyer, face, die, appelle, regardea, paye, ait, soit, pense, attende, apporte, enuoye.
Men	sal	On ou- lon	
Dame	doe/ segge/ roepet/ sie/ betales/ hebbes/ sp/ denches/ toeue/ brenges/ sende.	Qu'on	
Men	soude	On	{ feroit, diroit, penseroit, seroit}
Men	soude	Men soude	hebben/ winnen/ verliesen/ gaen/ weten/ brengen/ senden.
Men	soude	On	auoit, gaigneroit, perderoit, troit, scuroit, apporteroit, enuoyeroit.
		Och of God gauē	
		On	
		datmen	wiste/ wondes/ hadde/ ware/ mochte/ dede/ vondes/ ginge/ wonne/ brochte/ sonde.
		Qu'on	seut, voulste, eust, fust, peut, feit, trouuast, allast, gaignat, apportast, enuoyst.
		Men soude	gedaen/ geweest/ gehadt/ volbrechte/ gesproken/ gewonnen/ gebrocht/ gesonden.
		On au-	faict, esté, eu, acheué, parlé, gaigné, apporté, enuoyé.
		hebben	
		On au-	
		Item pour le François,	
		I	faict,
		gedaen/	demandé,
		gevaecht/	
		Gedacht/	
		geweest/	
		gehadt/	
		hebben	
		On eut	
		pensé,	
		esté,	
		eu,	

Men	verlooren gesien geseyt gebracht gesonden	hebben	On eut	perdu veu dict apporté enuoyé
Ost aldus om t' Franz sois wille!				
Men	gedaen volbrachte geweest gesproken		faict acheue esté parlé	Ou aiuis pour le Franz cois,
men hadde				
gesien geschreuen gehooirt verlooren gebrochte gesonden	On eut eu		veu escrie ouy perdu apporté enuoyé	
God geue				
doe vinde berale		face troune paye		Dieu vueille
Dat me	wete hebbe sp wille bringe sende.	Qu'on	sciche ait soit vueille apporte enuoyé	
doet soecht sept is hefft	men	Cobien	face cerche, die soie ait	
20		qu'on		

21	mach weet vraecht brengt sendt.	men	Cobien qu'on	piste seache demands apporte enuoye.
Quand				
men	dede wist mochte hadde verloie wonne brochte sonde.			feroit scavroft pouroit auoit perderoit gaigaerolt aporteroit enuoycroit.
21				
bede wist woude mocht ware hadde begonst socht brochte sandt.	men		Cobien qu'on	fit seue voulue peut fut eut commengast cerchast apportast enuoyast.
Al heeft men	gedaen gesproken gewilt geweest gehadt gemogen gebrachte gelonden.		Cobien qu'on	faict parlé vould esté eu peu apporté enuoyé.

Men	heeft	gedaen / volbracht / gescheuen / gebrocht / gesonden.	gehadt /	fait, Com-acheué,
Men	heeft	vercocht / gebrocht / gesonden.	gehadt /	fait, Com-acheué,
Men	had	geaccoerdeert / geweest / gehad / gemocht / geweten.	gehadt /	On ha vendu, eu apporté, enuoyé.
Men	hadde	gedaen / vercocht / volbracht.	gehadt /	Combien esté, qu'on eust seu, peu, seu.
Men		gedaen / gesien / geweest / gehad / verstaen / gebrocht / gesonden.	gehadt /	fait, Com-acheué,
Men		Item om ' Fransops wil /	gehadt /	fait, Com-acheué,
Sal		gedaen / vercochte / volbracht / gebrechte / gesonden.	gehadt /	fait, Com-acheué,
Sal		heben /	ra	veu
Sal		heben /	ra	esté
Sal		heben /	ra	entendú
Sal		heben /	ra	apporté
Sal		heben /	ra	enuoyé
Sal		Item pour le François,		
Sal		gedaen / vercochte / volbracht / gebrechte / gesonden.	gehadt /	fait, vendu,acheué,apporté,enuoyé.
Sal		heben /	ra	
Sal		heben /	ra	
Sal		heben /	ra	
Sal		heben /	ra	
Sal		heben /	ra	

Dese Passua en meer
andere re can me oor ua dat
exempel van den Actiuia/
met haeren getal/persoo-
nen oft articlen conjugie-
ren ende manteren van
ou articles,& en fa-
spreken daer wt maken/
re des Phrases a par-
als/

I my / I mp /
Men bten hem / oft haer /
get vns /
v / heulupden ofe /
haerlupden.

Ende also voort in allen ths
ende manteren.

Volgen sommige Ma-
nieren van spreken na de
voorgaende Conjugatieng
gemaeckt.

Ik brengt /
Ich en brengt niet /
Brentg men? /
Men brengt niet /
Siengfus? /
Ja hp brengt /
Brentg ghyspe onsr /
Ghp en brengt niet /
Brentg mense niet? /
Ja men brengtse /
Briengen sp le niete /
Ja sp briengense /

Ces Passifs & plusieurs
aultres peut on aussi
selon l'exemple des Ac-
tifs conjuger, avec leur
nombres, personnes,
ou articles,& en fa-
spreken daer wt maken/
re des Phrases a par-
als/

Lon m'apporte,
on t'apporte,
on luy apporte,
lon uous apporte,
lon vous apporte,
on leur apporte.

Et ainsi en tous temps & mo-
des.

S'ensuinent aucuns,
Phrases faites selon
les Conjugaisons pre-
cedentes.

I apporte,
Ie n'apporte point,
Apporte on?
On apporte point
L'apportes tur?
Ouy il l'apporte,
Nous les apporte vous?
Vous ne les apportez point,
Ne les apporte on point?
Ouy, on les apporte,
Ne les apportent ils pas?
Ouy, ils les apportent,

bracht sel niet daeraf
 du brach niet daeraf
 brachte men niet daer af/
 mea brachte my niet daer af/
 men bragt u daer af/
 brachte hy er veler
 Neen. hy brachter weynich/
 Wp brochender met ons/
 Gho en brochter geene/
 Heb ick dat niet al daer ghes
 brocht?
 Ja/hn heeft dit al daer ghe
 brocht.
 Men heeft al die gebracht/
 Wp hebben wat daer af ges
 brachte/
 Hy hebben niet daer af ghe
 brocht/
 Hadde ick niet daer af met
 gebracht?
 Neen/du hast niet vele daer
 af gebracht/
 Men hadde daer af gebracht
 Wp hadden goeden wijn mit
 nous nous auions apporté du
 ons gebracht/
 Ghy hadt niet goets voor v
 gebracht.
 Sal icas dy niet mer biengen?
 Ja/hy salt op wel biengen.
 Men salt v binnen dij das
 gen biengen.
 Wp sullen dy mo:gen bien
 ghen.
 Hy sullen ons niet bienz
 ghen.

n'en apportoy-se polned
 tu n'en portois rien,
 en apportoit oh rien?
 on m'en apportoit rien,
 on t'en apportoit,
 en apportoit il beaucoup?
 Non j'en apportoit gueres,
 Nous en apportions quand &
 nous,
 Vous n'en apporties nulles,
 N'y ay-je pas apporté tout cela?
 Ouy, il y ha apporté tout
 cecy,
 On ha porté tout cecy,
 Nous en auons apporté quel
 que chose,
 Ils n'en ont rien appor
 té,
 N'en auoy-je rien appor
 té.
 Non, tu n'en auois, gueres
 apporté,
 On en auoit apporté,
 Nous nous auions apporté du
 bon vin,
 Vous ne vous auiez apporté
 rien de bon,
 Ne te l'apporteray-se pas?
 Ouy, il te l'apportera bien,
 On le vous apportera dedans
 trois jours,
 Nous te l'apporterons
 demain,
 Ils ne nous l'apporteront
 point,

Na desen Exempel can Selon cest Exemple peut
 men alle andere Verba on varier touts les aul
 verauderen.

Die Nomina met ha: Les Noms avec leur Ar
 ten Articulen.

Numero singulari Masculi. gen.

Ntō	de	le
gtō	vander	du
dtō	tot den	au
actō	de oft den	le
vtō	o de	ó le
ablō	vanden	du

Meester/ Maistre

Numero plurali Mascul. gen.

Ntō	de	les
gtō	vande	des
dtō	tot de	aux
actō	de	Maistres,
vtō	o de	ó les
ablō	van de	des

Numero singulari Fœmi. gen.

N. de	la
G. van de	dela
D. tot de	Vrouwe/ a la
Ac. de	la
Vo. o de	ó la
Ab. van de	dela

Dame,

Numero plurali Fœmi. gen.

Ntō	de	les
gtō	van de	des

Vrouwen/ Dames,

Ntō tot de **S** aux
Accō de **Vrouwen**, les
Accō o de **{ Vrouwen**, & les **{ dames**
Ablō van de **des**

Als een substantijf van tween in eener sententien gevoert/
 femenin is/so en stinet genoegh datle een artikel hebbe:maer
 elcl substantijf wil zijn egen artikel by hem hebbē als hier/
 Le maintien de la femme,tgelaet van een vrouwe/la couture
 de la robe de naet van den rock. Men sept niet te min noch:
 Le maintien de femme,couture de robe. dit selue gheschied
 noch / als dat tweede substantijf. Geniuui casus ende Mas-
 culin is/beginnende op een vocael ofte h muto, als hier / la
 prunelle de l'oeil den appel van d'ooge/Le jugement de l'hom-
 me dat verstant des menschen. Ende dit verstaet hem alleen
 int Singulier. Int Plurier ghebeurt dit niet. Want men sept
 Les gestes des femmes,die manieren van doen der Vrouwen
 la prunelle des yeux,den Appel van d'ooghen. Les jugemens
 des hommes sont diuers, die meyninghen van den menschen
 zijn verscheyden. Her is quaet Fransopē/ les gestes de les
 femmes,la prunelle de les yeux,les jugemens de les hommes,
 la couture de les robes.

numero singulari Masc. gen.

Ntō	de welche/	Lequel
Stō	van den welcken/	du quel
Accō	tot den welcken/	au quel
Accō	den welcken/	le quel
Stō	o welche/	ó quel
Ablō	van den welcken.	du quel.

numero Plurali Masc. gen.

Ntō	De welche/	Lesquels
Stō	van de welche/	desquels
Accō	tot de welche/	ausquels

Ntō De welche/ lesquels
Stō o welche/ ó quels
Ablō van de welche. desquels.
 numero singulari Fœm. gen.

Ntō	De welche/	La quelle
Stō	van de welche/	de la quelle
Accō	tot de welche/	à la quelle
Accō	de welche/	la quelle
Stō	o welche/	ó quelle
Ablō	van de welche.	de la quelle.

numeroi Plural. Fœm. gen.

Ntō	De welche/	Lesquelles
Stō	van de welche/	desquelles
Accō	tot de welche/	ausquelles
Accō	de welche/	lesquelles
Stō	o welche/	ó quelles
Ablō	van de welche.	desquelles.

Numeri singula, Mas.gen.

N. onsen/	goeden	De	nostre
G. van onsen/	goede	bon	
D. tot onsen.	vrienden	A. ou	amy.

numero Plural. Mas. gen.

N. onse	goeden	De	nos
G. van onse	goede	bons	
D. tot onse	vrienden	A. ou	amys.

Numeri singula, Mas. gen.

N. myn goet	geselle	mon	bon
G. van u goet	geselle	de ton	compai-
D. tot zyngoeit.	geselle	à son	gnon.

Numero singulari. Num.

Numero plural. Mas. gen.

Ntò mījngoede mes bons
Gtò van uwe goede gesellen/ de tes compai-
Dtò tot zjn goede à ses gnons.

Numero singulari Fœminini gen.

Ntò mījne goede vrien/ ma bonne
Gtò van uwe goede dinne/ de ta amie.
Dtò tot syne goede à sa amie.

Numero plural. Fœmi. gen.

Ntò mījne goede vriendin mes bon-
Gtò van uwe goede nen. de tes nes
Dtò tot syne goede à ses amies.

Die Adiectiuuen setmen ghemeenlyck naer de Substantiuuen in d'oratie / welcke van meerder wearden zjn/ als hier / Pain blanck, witte broot / pain bis, bruyn broot / vin blanck, witte wijn/vin clairet wijn claret / vin rouge, roode wijn. In onser duitscher spraken doen w vast contrarie alst blijct. Hier worden wtgenomen sommige Adiectiuua, die by alle man na den gemeenen gebuichcke voor die Substantiuua geselt wordē/ als/ bon pain goet broot/ bon vin, goeden wijn, bel homme, een schoon man/vne belle femme, een schoon vrouwe.

Die Pronomina met haren Les Pronoms avec artickelen.

Numero sing. communis gen.

Ntò Ick/ ie, moy,
Gtò van my/ De moy,
Dtò tot my/mijn/ Amoy,
Aldò my/ Moy, me,
Abltò van my/ Demoy,

Num. Plur. commu. gen.

Ntò wyp/ nous, Actò ons/ nous,
Gtò van ons de nous Vtò o wyp o nous,
Dtò tot ons/ à nous Abltò van ons/ de nous,
xtò du/ tu toy, C'est toy, ou tu es
du biss diet gedaen qui l'ha fait,
heeft/oft gedaen hebst/ Actò, dp/ toy, ou te,
Dtò van dp/ de toy Vtò, o du/ o tu,
Dtò tot dp/ a toy Abltò, van dp/ de toy.

Plural. num, commu. gen.

Ntò, ghp vous Actò, v/ vous
Gtò, van v de vous Vtò, o ghp/ o vous
Dtò, v à vous, Abltò van v vous,

Soy caret nominatiuo singulari.

etò van sich/ de soy, Dtò tot sich/de soy
Hy heeft hem seluen quætet Il ha faict mal à soymes-
gedaen. me.
Actò sich/ soy ou se, Abltò, van sich/ de soy
hy heeft sich seluen geslagen. Il l'ha frappé soymesme,

Onderschept vā se ende soy Reciproquen/ Se, staet geimeens-
lyck voor Verbum/ende Soy naer/als/ Qui l'ha frappé wie
heeft hem geslagen/ Antwoord/ Luy mesme, ofte, il l'ha frap-
pé soy mesme, hy selue heeft hem seluen geslagen. L'amour de
soy aueuglit, die liefde die men heeft van hem seluen ver-
blint. Il ne tient conte de soy, ofte, de soymesme, hy en slaet
hem seluen gheen gade. Qui luy ha faict celà? wie heeft hem
dat ghedaen/ Antwoorde/ Il se l'ha faict luy mesme, ofte soy
mesme, hy selue heuet hem seluen gedaen. A qui l'ha il faict
wien heeft hyt gedaen/ Antwoord/ A soy-mesme, hy hem sel-
uen/ de soy mesme, wt ende van hem seluen.

Singul. numer. Masc. gen.

Ich

Ntō. Hy/ il,luy, **Gtō.** van hem/ de luy,
Hy wesennde in de kerche leerdeluy esant au temple enseignoist
Vtō. tot hem/ à luy,luy, **Ablō.** van hem/ de luy
Ick heb van hem. Ic le tiens de luy.

Plur. num. Masc. gen.
N. sp/ ils,eux, **G.** van henlupden/ de leur d'eux
Als sp dat lagen Eux voyants cela
so tegen sp wech. s'ertirerent.
D. tot henlupden/ A eux,leurs,
Abl. van henlupden. De leurs,d'eux.

Onderscheer tusschen Leur ende Leurs. Leur sonder s / is een Relatief ende wordt gevonden in den genitif oft datif. Maer Leurs met s / is reciproque, diwelch wederwijf op t'self de dat voorgijntch/ Exemple/ ils sont deuenus vains en leurs pensees & leur coeur qui estoit laus sapience ha esté rempli de tenebres. Jesus leur dit, Ce suis je. Maer het is quaer Francois Jesus dit à eux, Item luy,leur,coux, zyn relatien / verhalende het voorgaende Substantiuum/ maer il ende ilz niet / gelijck als men vrachyt/ qui m'ha frappé daerop moetmen antwoorden lui en niet il ofte eux en niet ilz. Vlaecht voor der / avec quoy/ maer mer/ Antwoorde/ de leurs espées met haerlieder rapies ren/ So sept men och wel/ le lui ou leur ay baillé deux escus Ick heb hem oft henlieden twee croo is niet wel gescept. I'ay baillé aluy, à

Singul. Fœmi. g
N. sp/ elle **D.** tot y
G. van haer/ d'elle Donne.
Geeft haer dat/ *v*
Abla. van haer/ d'elle
Plural. fœmi. gener.
N. sp/ elles **G.** van haerlieden/
van haerlieden seluen/ d'elles, de leurs,
d'elles mesmes

Hy hebbent thwinge ontsauz Elles ont reçeu nouuelles
gen van haere mannen. de leurs maris.
D. tot haerlieden/ A elles,a leurs
Hy spreekt tegen haerlieden Il contredit a leurs
der woorden. parolles.
Abl. van haerlieden/ d'elles,de leurs.

Singul. Mascul. gener.
N. myn/mon, mien. **G.** oft Ab. van mijnen oft myns
de mon,du mien;

D. an mijnen oft tot à mon,ou,au
mijnen. mien.

Numeri Plural. Masc. gener.

N. die mijne/maue/ Mes,miens,les miens,
G. ende Ab. van den mijnen/ des mes,des miens.
D. den mijnen/oft tot mijnen. à mes,aux miens.

Singular. Fœmin. gener.

N. die mijne/miue/ Ma, la mienne
G. Ab. mijner/ost de ma,ou de la
an mijner/ mienne.
D. tot mijner/ost mijner. à ma,à la mienne.

Plural. Fœmin. gener.

**1. Singul. Dyn/ost die dyn/ Ton,tien,le tien
2. Pl. Dyn/ de dyn/ Tes,tiens,les tiens
3. S. Dyn/die dyn/ Ta,tienne,la tienne
4. Pl. Dyn/die dyn/ Tes,tienne,les tienne,**

I. luy 2. luy

M. c. Sjn/ de zjn/
M. p. Spne/ de spnel/

F. s. Zjne/die zjne/
F. p. Zjne/die zjne/

Als dat navolgende woordt
foeminini generis beginnende
mit een vocael letter / so steltz
men alijt daer vooren een Pro
nomen Maseculjn.als/

Zjne onnozelheyt/
Dyne onrechtueerdichept/

Sjn schuft/

Wtgenomen/ Mjn vrsendin:

Co. Onser/onse/ (ne/

C. pl. Onse/die onse/

C. l. uwer/uwe/

C. p. uwe/die uwe/

Son,sien, le sien,
Ses,stens,les siens,
Sa,sienne,la sienne,

Ses,siennes,les siennes,
Quand la diction sanguante

foeminini generis beginnende etante du genre foeminin com
mit een vocael letter / so steltz menge par vne lettre voyelle

men alijt daer vooren een Pro donc met on la deuant vn

nomen Maseculjn.als/ Pronom Masculin,comme

Mon innocence,

Ton iniustice,

Son escripture,

Excepte,M'amye.

Nostre,le ou la nostre,

Noz,noitres,les noitres

Vostre,le ou la vostre,

Voz,vostres,les vostres,

Communis generis singularis & pluralis numeri.

Wie/wat/man oste viotwe/ Qui, homme ou femme,
mannen oft vrauwen/als/ hommes ou femmes,comme

Wie oft wat man heeft het Qui l'ha saet:

Wie zjn sp? (gedaen:) Qui sont ils?

Wie is dese vrauwer Qui est cette femme lag?

Wie zjn die vrauwen/ Qui sont elles?

F. s. Welch/wie/wat/ Quel, le quel,

Wat bouck is dat? Quel liure est cela?

Welck ghp wilt/ Le quel que voudrez,

F. p. Welcke/hoedanich/ Quels,lesquels,

Wat lypden zjn dat? Quels gens sont ce?

Welcke houdt ghp voor Lesquels estime vous

die bester? les meilleurs?

F. s. Welcke/wat/ Quelle,laquelle,

Wat dwas hept is dat? Quelle folie est celaz

La quelle voulez vousa

F. pl. Welcke/ hoedanige/wat Quelles,lesquelles,
zjn dat? Wat schoone woorden Quelles belles paroles sont
cecys?

Welcke hebt ghp gecochet? Lesqu'elles avez vous achete?

Dit/ dat/ Cecy,cela,

Dit is voor mp/ Cecy est pour moy,

Dat sal voor v zjn/ Cela fera pour vous,

Ick selue/du selue/ Moymelme,toymelme

Hp selue/sy selue/ Luy mesme,elle mesme

Welchwoordeken/ Selue/ Laquelle diction,Mesme

oſt seluer canmen na alle peut on adouster à tous

Pronomina stellen/ Pronoms,

M. s. Dese/ cestuy, Dese hier/ Cestuy,

Dise daer/ cestuy là, Die/die gene/ Celuy,cil,

Dise hier/ celuy cy, Die daer/ celuy là,

De selue/ iceluy, Die selue hier/ iceluy,

De selue daer/ iceluy là, iceluy là,

Jemant/eenig/ Aucum,quelqu'vn

M. pl. Die/ dese/ceux Dese hier/ ceuxcy

Die daer/ ceux lá, Die selue/ iceux

Die selue hier/ iceux cy Die selue daer/ iceux là,

Genige oft sommige/ Aucuns,quelqu'vns ou

F. s. Dese/ ceste, quelques vns.

Dise daer/ ceste là, Dese hier/ cestecy,

Dese/ celle cy, Die/celles,

Dese selue/ icelle, Dese daer/ celle là,

Die selue daer/ icelle là, Dese selue/ icelle cy

F. pl. Dese/ cestes, Dese hier/ cestes cy,

Dese daer/ cestes là, Die/ celles,

Dese hier/ celles cy, Dese daer/ celles là,

Dese selue/ icelles, De selue daer/ icelles là,

De selue hier/ icelles cy,

Genig dinck/ oſt fet/ wat/ quelque chose,

Eene/oft iemant van dien/ quelqu'vne, aucune

Genige oft sommige dingen quelques choses,

Genige oft loimmige van dien. Aucunes, quelqu' vnes ou
 M.s. dese/die/otte dat/ce, cest, quelques vnes,
 D. den/au desen/a ce, G. van desen/de ce, de cest
 Tot desen edelman/ A ce gentilhomme là
 Van desen goeden heere/ De ce bon Seigneur cy
 Van dien kinde/ De cest enfant là
 M.p. Dese/ces. Dese lypden/ces gens.
 S. Van desen/ de ces, Tot oft an desen/ à ces.

Ce ende cest bewijzen een dijnck erpesseltick/plat wt/ende
 dat voorhanden is/als/ Ce garçon desen jongen/Cest homme
 desen mensche / die heyde voor ons staen/ ende persoonlyck
 daer zyn.

Item tusschen ce, cest, ende cy oft icy, ende là, tselfste Sub-
 stantif oft Adiectif, daer op men wijst met den vinger/ moe-
 men juyst setten in die middel / ghelyck hier / ce liure cy dien
 boeck hier. Ce liure là, desen boeck daer/ Cest homme jcy, des-
 en sed an hier / ceste femme là, die Vrouwe daer / Ende niet
 cecy liure , cela liure , cest icy homme, ceste la femme , welche
 qualich lypden ende vallsch francops zyn.

Ce wordt gheselt voor die woorden beginnende van een/
 Consonant, als/ce bon homme, desen goeden man. Ende Cest
 voor die beginnende met een vocal/ als/ cest homme, dese
 mensche/ Do dat mē niet en mach seggen/cest bon homme, ce
 homme, ce enfant. Cestuy-cy, celuy-cy, cestuy la, celuy-la bes-
 figtmen om een dijnck te wijzen oft te verhalen/sonder dat te
 noemen/ghelyck als men vraecht/ Qui ha fait celaz Men sal
 Antwoorden/ Cestuy-cy, cestuy-la, oft celuy-cy, celuy-la des-
 sen hier/ oft dien daer. etc. Ende niet also/ cestuy-cy homme
 oft cestuy homme-cy, noch cestuy la homme, oft cestuy hom-
 me la, noch celuy-cy homme &c.

Vier Relatiuen/verha-
 lende dat/ daer af te voo-
 ren ghesproken is/nainez
 tot desen edelman/ A ce
 gentilhomme là

Daer van/daeraf/ En. Van waer/waer af/ Dont.
 Daer/dacrin/dacran/ Y. Die/de/ dat/ Le, La, Les.
 Comstu wt dijnen wijnngaert? Viens tu de ta vigne?
 Ja ich come daer wt. Ouy/s'en vien.
 En Ick heb papier gebrech/ I'ay faulte, de papier
 Hebt ghys gebrech? En auez vous?
 Doet dat/ Fay cela,
 Ich en salt niet doen/ Je n'en feray rien
 Mhy Paerd heeft so veel Mon cheual ha tane
 geloopen dat het niet meer encourtu, qu'il n'en peut
 vermach/ plus
 Comt hy van hys? Vient il de la maison?
 Ja hy comt van daer/ Ouy, il en vient.
 Ich ben so qualijck in my sel. Ie suis si mal a moy
 uen dat ich niet meer en que je n'en puis
 vermag/ plus
 Vraechtunset meer daer nar N'en tienstu plusgrand cōpēz
 Ich kener veel daer af. I'en cognoy plusieurs
 Dont Hy en const niet voort. Il ne ponooit marcher, pour
 gaen/ door het sware last des la pesanteur de l'or, dont il
 goudts/waeraf hy beladen. S'eitoit chargé.
 was.
 Het is die gene waer C'est celuy donc
 af ich u gesproken je vous ay
 hebbe/ parlé.
 Y Ick houde u dese redenciele vous tien ces propoz de
 voren van deser saccken/op ceste affaire, afin que
 dat ghp daerin voor;siert/ vous y pournoyes, & y
 ende die wel schicket/ donnez ordre

Quatre Relatifs refe-
 rents ou repetants ce,
 dont on ha deuant par-
 lé, a scauoir,

Ick ga ter scholen/wilsiu oock le vay à l'escole,y veux tu.
 daer comen/ aussi venir?
 V vader is hy in hups/ Ton pere est il en la maison?
 Ja hy isser/ Ouy, il y est.
 Le. Benintsu Godz Aymes tu dieu?
 Ja/ick beminne hem/ Ouy, je l'aime
 Wilsiu datz Veux tu cela?
 Ja icla wile. Ouy, je le veux
 La. Cersiu digne Moeder? Honnores tu ta Mere?
 Ja/ich eerse/ Ouy, je la honnore,
 Les Begeert ghy die boecken? Demande vous les liures?
 Ja/ich begeerte Ouy, je les demande,
 Hebstu die dochters geleert? Has tu enseigné les filles?
 Ja/ich hebste geleert/ Ouy, se les ay enseigné,

Die Aduerbia van der plaetsen/ Les Aduerbes de lieu,

Elders/ ailleurs, autre part.	Nergents/nulle part
Van deure te deure/ D'huys en huys,	
Van dore te dore bedelende gaen/ Aller mendiant	
Van strate te strate/ d'huys en huis,	
Waer daer/ ou, là, De ruë en rue,	
Hierbinnen/ cy ceans, Van waer/ d'ou, dont,	
Daer binnen/ leans, Daer ich ben/ ou se suis,	
Gp/ bp na/ bpcans/ Ceans, quasi cy en, ou dedans,	
Van bp / De pres, Pres, presque,	
Heer na bp/ Wyt/ verre/ loing,	
Dat is der waerhept waer: A peu pres,	
der oft gelicker/ Cela est plus pres da la verite,	
Van verrén/ De loing,	
In/ binnen/ Dens, dedens, dedans,	
Van binnen/ Par dedens,	
Het doet my wee van binnen. Il me fait mal par dedens,	

Wt/buyzen/ Hors, dehors,
 Van buppen/ Pardehors,
 Al hier/ Par icy, Aldaer/ par là,
 Al ginder/ Par illec, Van ginder/d'illec,
 Al waer/ par ou, Van bouen/ par dessus,
 Alf/ jus, Afgaen/ aller sus, Mettre jus son manteau,
 Hjnen mantel af doen/ Pardelà,
 Daer over/ op die syde/ Jusques par delà les monts,
 Tot ouer de bergen/ Herwaerts ouer/ Pardeca,
 Herwaerts ouer/ Quer dese syde vant water/ Déca l'eaue,
 Comt herwaerts/ Approche toy deça,
 Herwaerts en derwaerts/ Deça & delà,
 Hier ende daer/ Ca & là,
 Tot daer/jusques à la, Tot wanner/jusques à quand
 Tot den eynde/ Jusques à la fin,
 Van daer oft aen gene syde/ Delà,
 Daer af ist comen dat ick Dela est venu que ne
 niet comen can puis venir,
 An gener spden des waters/ delà la riviere,
 Al waer/ par ou, Bouen/ op/ ouer/ dessus
 Van bouen/ Par dessus,
 Ich ben tot het wterfe van Je suis au dessus de mes
 mijnen saecken/ affaires,
 Onder/ defloubz, Waer/ là,
 Aldaer/par illec, Hier alhier/cy, icy
 Van hier/ D'icy ou decy
 Van nu voort an/ D'icy en auant
 Van nu in dip dagen/ D'icy à trois jours
 Van nu in ses Karen/ D'icy a six ans
 Van nu en hoe langer/ D'icy à quel temps
 Nergents/ Nulle part, en nul lieu
 Van allen syden/ De tous costez
 Alomme/allenthaluen/ Par tout, en toute part
 Ergens/ Quelque part, en aucun lieu

Waer het oock sy/
 Waer henen/
 Waer sijn sy henen getroche:
 Daer henen/
 Sy gaendaer henen/
 Op/sus, sur,
 Op die middernache
 Sy voeren den krych onder
 het decksel der godtschutich; manteau de piété,
 Ouer twelt/
 Ouer/ost achter straten/
 Onder twolck/
 Neder/ bas,
 Van bouen neder/
 Inden middel/
 Tegen ouer/
 Naest/ vast an/
 Kondomme/
 Achterwaerts/
 Opwaerts/
 Opwaerts gaen/
Aduerbia des tijds.
 Wanneer/ quand,
 Helden/niet dictmael/
 Atemer/somtijts/onderwyls/
 len/brytiden/ somwihlen/
 Eentchedaechs/ eenos/
 Andermael/ost/vooimaels/
 Daer wy vooimaels gewoont/ou nous avons demeuré/
 hebben/
 Hoe dickmael/
 So dickmael/
 Dickwils/ dictmael/
 Menichwaerf/menichwerue/

Quelque part que ce soit;
 Quelle part
 Quelle part se sont ils retirez?
 Celle part,
 Ils s'acheminent celle part,
 Opt kerckhof/sur le cimetiere,
 Sur la minuict. Onder/ soubs,
 Ils font la guerre soubs le
 manteau de piété,
 Parmi les champs,
 Parmi les rues,
 Parmi les gens,
 Seneden/ en bas, là bas
 De hault en bas,
 Au milieu,
 Vis a vis, à l'opposite
 Loignant,ou,tenant
 Autour, à l'entour,
 à reculons
 A mont.
 Monter a mont,
 Rarempeude fois guere/sou
 vent,
 A la fois, parfois, aucunefois
 quelque fois,
 Quelque jour,
 Autrefois,
 Aultrefois,
 Combien de fois, quantes fois,
 Autant de fois,
 Souuent,souventefois,
 Plusiens fois,maintefois,
 Ou nous avons demeuré.
 autrefois,
 (lors,
 Lors,alors,d'où, doncques pour
 Deslors,deslors en avant,
 daer voor an/
 Nu voor an/oste van nu
 Voor an.

Heden/heden/
 Hupden s'baechs/
 Den dach van heden/
 Morgen/ demain,
 Des anderen daechs/
 Den navolgenden dag
 Van dage te dage/
 Dagelicks/ alle dage/
 Des dages/
 Cenpaerlijck/geduerichlyck/
 wtherdichlick.
 Alhts/altoos/
 Shewonelyck/na ghe
 woonte/
 Jaerlicx/ alle Jaer/
 Alle maenden/
 Alle weken/
 Ghisteren/hier Ergifseren/
Des auoncts/
In den auondestondt/
 Gheranderen dag/
 Tegen den auonct/
 Snachts/de nuit,
 Ter middernache/
 Nacht ende dach/
 Te middag/
 Wiech/smo:gens/
 Nu/altreede/altreedts/
 Van/als dan/doen ter tijt/
 Van daer voor/van
 daer voor an/
 Nu voor an/oste van nu
 Voor an.

Huy,meeshuy,
 Aujourd'huy,
 Le jour d'aujourd'huy,
 Guermogen/ apres demain,
 Lelendemam,
 Le jour ensuyuant
 De jour en jour,
 Iournellement, tous les jours,
 Vn tour passé
 Continuellement, assidue-
 lement, incessamment,
 Toujours,ordinairement.
 Coustumierement,à l'ac-
 coustumé
 Annuellement,tous les ans,
 Tous les mois,
 Tous les sepmaines,
 Auant hier,deuant hier,
 { L'autre hier,

Au soir,au vespre,
 ou jour falli, a nuict, fermée
 de jour à autrē,
 Sur le vespre,
 Op dage/ de jour
 A my nuict,
 Nuit & jour
 à my jour,à midi,
 Matin,ou matin,de matin
 Ia, desia,
 (lors,
 Lors,alors,d'où, doncques pour
 Deslors,deslors en avant,
 Desormais,doreshauant,ou do-
 resenauant,d'icy en avant.

Cortelijnc/ onlanckr/	Brief, briefuement, en brief, de brief, naguerre, na guerres,	Nis/van nu/nu van stonts/	Maintenant, des maintenant, den an / des à cest heure,
Ofe eerlanch/	Tempre, tempestiuement, à l'heure, d'heure de bonne heure	Euen nu/van stonden an/	Tout maintenant,
Tadelick/vroech/ter goeder tijt/	Iadis, parcy deuant	Stacns voers/sonder vertoeguen.	Sur le champ.
Doormaels/hier voorthjts/	Anciennement	Haeftelick/	Subit, subitement, tout subitement,
Van oudts/	Parauant, auparauant	Hnellichk/	Soubdain, soubdainement, tout
Tevoren/	Parcideuant	Ter stont/	soubdainement, en haste,
Hier te vooren/	Piega, de long temps	Gasschelyck/	hastiuement, viste, vistement, tout vistement, tost, tantost, incontinent, tout à coup, prétlement, couramment, à coup, promptement.
One lange/overt lange tijt/	Pailé long temps	Nu/wanneer/nu dan/	Or, ôtes, ore,
Voorleden/	Il y-ha long temps, ou	Van het schoon also ware/	Ores qu'ainsy fust,
Het is een langhe wile geleden/	Il y-ha bonne pièce	Nu eerst/	Orprime, orprimes, premier.
Hp en sal niet lange toeuen/ oef wt blijuen/	Il ne tardera guere ou longuement	Nemmermeer/nopt/	Oncques, onquesmais, jamais.
Daer en saelt oft gebreecht niet veel an/	Il ne s'enfault gueres (pondant	Ik dede dat daer na nset	Oncques puis je ne
Midler tijt/de wile/	Pendant, ce pendant, ce temps	meer/	le fey,
De wile dat gheschede/	Sur ces entrefaïtes	Ik heb hem sint der tijt niet	jamaïs depuis jene meier/
binnen dien middelen tijt/	ou en ces entrefaïtes	Ik heb hem sint der tijt niet	le vey.
Midler wyl oft tijt/ so lange/	Tandis, entant, tant que	Cewichshck/	À jamais, à tousiours a tousiours-
Daer en tusschen/	Ce pendant que	Ten Jaertsten	mais, éternellement, sempiter-
Totter tijt toe oft so lange	Tandis qu'il fait beau		nellement, perpétuellement.
het schoon weder blijft/	temps		À la fin, à la parfin, en
Totter tijt toe/	Jusques à tant		fin finale, finalément, finablement,
De wijsle men het siet/	Entant qu'on le voit		en fin, au dernier.
So vele alst in my is/	Entant qu'à moy	Testimael/lestent/	Dernierement, ultimement,
Kae/daer nae/	Apres en apres	Van gisteren/	Des hier,
Heer haest daer nae/	Bien tost en apres	Van desen dage/	Des aujourd'huy,
Hier nae/	Par apres, parcyapres	Van myner Jonckheit af/	Des majeunesse,
Daer na/naer dat/	Puis, puis apres	Van smorigens vroech/	Des le fin matin,
Ka der sonnen opganch/	Puis, ou depuis le soleil leuane	Van desen tut af/	Des ce temps là,
Nu wel/hoenur/	Et puis?	K schoon nu ter tijt/	Des maintenant, des ceste heure
Hint wanneere/	Depuis quand?		
Hint gisteren/	Depuis hier		
Hint onlanckr/	Depuis naguerre		

Ouer dyp daghen/ | passé trois jours, ou trois jours.
 Nu ter tijt/ | pour le présent, pour l'heure présente, à present,
 In toecomender tijt. A l'aduenir, pour l'aduenir,
 Ouer ander dag. De jour à autre.
 Sonder ophouden/ | incessamment, sans cesse, sans intermission, sans intervalle, sans arrest,
 Nu herwaerts/ nū ginswaerts. Tant ça, tantost là.

Aduerbia des getalx Aduerbes pour nombrer, &
 Ende der ordeningen. qui signifient ordre.

Eerstelijck/ | En premier lieu, de prime face,
 de premiere entrée, tout premièrement.
 Ick en doort hem eerstelijck | Je ne l'osay aborder de
 niet anvalen/ prime face.
 Een mael/ Vne fois, Tweemael/ deux fois.
 Driymael/ trois fois. Viermael/ quatre fois &c,
 Ten tweesten/ Secondelement,
 Ten derden etc. tiercement &c.
 Anderwers/ wederom/ Derechef.
 Van nieus/nieuwelijck/ de nouveau, nouvellement,
 Sants nieuwelijck/ tout de nouveau.
 Daest/naestelijck/ Ioignant, ou, tenant,
 Dit mael/ dese reple/ à ce coup.
 Met eener repsen/ A vn coup,
 Cyndelijck/ ten laetsten/ Finalement, finablement.
 Aduerbia om wat te ver- Aduerbes pour approuver,
 sekeren, ou affirmer.

Seker/sekertelijck/ Certes, certainement,
 Versekertelijck/gepisselijck/ Assurément, assurement

Voorwaer Vraiment, pour certain,
 Waerlijck/ Vrayement, pour vray, au vray.
 Ja/ Ouy, Waerom niet? Pourquoy non?
 Also/ ainsy, parainsy,
 Also moet my God helpen/ Ainsy me face dieu,
 ainsy me vucille dieu aymer,
 Ontwijfelencken Indubitamment, indubitablement,
 sans double, sans faulte.
 Ja waerlijck Voire dea.
 Ja en trouwet/ Ouy dea.
 Het come van den Grieken/ Il vient du Greck, ouy dea,
 Ja en trouwen/ neen en trou- non dea, Ma dia, ne
 wen/ Ma dia, ne dia.

Aduerbia om wat te Aduerbes Negatifs, ou
 loochenen oft te weygzen pour nier quelque
 ren. chose,

Gheensins/ Nullement.
 In geender maniere oft wege/ Nullement du monde.
 Keen oft niet/ Non, non pas, non point.
 Nenny, ne, rien, riens.
 Men schijft ons niet meer On ne nous escrit non plus que
 dan of sp al doot waren. Si tous estoient morts.
 Wilstu het niet hebben? Ne le veux tu point?
 Weetsu niet meer? Ne scais tu plus rien?
 Saet oft gants niet/ Riens du tout, riens moins.
 So boos oft quaet alst mos Si maualais que rien
 gelijck is/ plus. (nous.)
 Hp is ons gants niet ongelijck Il n'est en rien dissemblable à

Aduerbia om wat te bewissen Aduerbes demonstatifs.

R Y D

Hiet hser/voi-cy
Hier is de man/
Daer is de vrouwe/
Hier is hys/
Daer ben icke/ Me voi là
Daer ist/ le voy-la
Hulck is mijne meeninge.

Aduerbes om wat te via-

Hiet daer/voi-là:
voi-cy l'homme
voi-là la femme,
voy le cy
Daer is hy/voy le la
Hulck/ tel,
Telle est mon opinion.

Aduerbes interroga-

Wat/ quoy.
Waerom/hebstu my het niet
gelept?
Waegstu my wat?
Waeraf/waertoe/ waer met/
Waer toe dient hem dat?
Waer is wel om met te betalen?
Waer an gebreker?
Waer toe dient dat?
Als/so gelijck/Comme,
Ist als men leeft?
Hoe verstaet ghy dat?
Hoe vele/hoe lange/
Hoe vele loost ghy dat?
Hoe lange bistu wedercomen?
Ok/si / of sp daer is?

Aduerbes interrogati-

Cuen also / geltich als/ Toutainsy que,
Shelijck als oft gelogen ware/Tout ainsy que si c'estoit menty.
Seerne/ met danche en wille/ Voluntiers, de bon gré,tout de
Ongeerne/teghen danch ende Maulgre, bongre maulgré. (gré
wille).

Aduerbia van der wijsen
ende maniere vandoene/

Aduerbes de quali-

tes.

Dese zyn ontellich / ende Ceux cy sont innumerables,
zonen van alle Nomina adiecti & peuvent estre formez de
ua gemaeckt worden/ daer toe tous noms Adiectifs, en adiou-
doende ment, als / van Amia- stant, ment, comme, de Amia-
ble, sage, bon. Amiablyment, ble, amiablyment, sage,
tesselyck/Sagement, wisselyck sagement, bon, bonne-
Bonnement, wel etc. ment.
Oueranderlyck/oft/ d'en na Alternatiuement.
vander/ (blée).

Hepmelich/diecellich/ En cachette, par emblé, à lén-
Averechts/oft/verkeert/ A l'enuers, à la renuerse, à rebours,
Auerechte keeren/ Tourner à rebours.
Op die nieuwe maniere/ à la nouvelle mode ou guise,
Op die oude wylse/ à l'ancienne.
Tonrecht/met ongelijck/ A tort. Sp na/à peu pres
Achterwaerts/ A reculons
Gemackelich/met gemachte/ à l'aise, aisément,
Ongemackelich/ à malaise.
Ongeerten/noode/ Ennuy.
Sp gebeurte/ A tour, partournées.
Onmatelijck/ouerdadelijck/ Incontinement, excessivement.
In den wtroep/met wtroep/ à l'incant, à la vendue (rant).
Met een wtroep vercoopten/Vendre à l'incant, au plus of-
Met geteeden gelde/ tout comptant, à comptant.

R 15 S her

Aduerbia om te Antwoor-
den. Aduerbes pour respon-

Ja/ wel/ Ouy,bien. Ja icke segt/Ouy je le dy.
Ja oft wel het sal geschien/ Bien il sera faict.
Daerom/om dat/. {pource,pource que,parce;
{pourtant,pourautant,

Gereedt gelt maeckt mens gen te vreden/ Met gereede gelden beta- len/ Al willens/ al ernst/ernstlyck/ al wetens/ Erfstelijck/oft/om gelt spelen Iouer à bon escient. In iock/met geckernien/spotte Par mocquerie,parjeu, lich/deur spel/oft in spel/ Fravelick ende rustich gecleedt Mignonement vestu.	Argent comptant ou argent ma- nuel rend plusieurs contents, Payer manuelement, ou, sur le champ,comptant. à escient, à bon escient,tout de- gré, à espree,de propos délibéré so vele toedriengen/ Sous ombre, pretexte, couleur, image. à l'improueu a desprouueu, par trahison, prodicirement, Par amitie. Par enuie. Par amour. Par courroux, choleretique- ment. Vertueuscnent, Ruchteren/ a jun à peine, a grand' peine. à grand difficulte, difficilement Venustement, avec bonne grace, gentiment, gentillement.
Aduerbia beduydende grootheyt oft veelheyt:	Aduerbes pour signifier quantitez,
Meer/ plus, d'avantage. Hoe langer hoe meer/ Ten meesten/ Den meesten deel/ So vele/so seere/so langhe/ So veel als du wilst/.	Niet veele/ guere. De plus en plus. Pour le plus, tout au plus. La plus part. tant, autant. tant que tu vouldras.

Aduerbia des onders. Aduerbes pour separer, scheeds.

Alleen/bysondes/	A part.
Ter syden/bysyden/	De costé, à l'escare.
Gensdeels/	En partie.
Achter/van achter/	Derrrière, parderrière.
Ten achter/achterwaert/	Arrière, en arrière.
Wijnten achteren, oft ver/	Nous sommes en arrière.
acheert/	Arrière.
Gaet henen achter my/	Va t'en arrière de moy.
Cer/te voort/	Avant.
Cer dat ich daer quam/	Auant que j'y vins.
Neder/om leech/benedens/	Bas, embas, en bas.
Beneden an het water/	En bas l'eau.
Ten ander nedersten/	Au plus bas.
Van onder an/	De puis le fin bas.
Van onder door of in/	Par en bas.
Mensalt van onder in doen/	On le mettra par en bas.
Hooch/bouen/luyde/	Hault, en haulte.
Spreeckt luyde/	Parlez haulte,
Van bouen/	Par en haulte,
Ter rechterhant oft syder/	A la dextre, ou à la droite.
Ter sincker oft luchter hant/	A la senestre ou à la gauche.
Been bouen den anderen/	L'en pardessus l'autre.
Van onder/	Pardessous,
Van onder die brugge/	Pardessous le pont.
Bysonderlyck/principalyck/	Singulierement, nommément,
voort/	principalement, particulièrement, spécialement.

Om tsamen te vergader Pour assem- bler.

Tsamens/te gader/ Ensemble, avec, en vn.

In een oft te samen vergader	Assembler en vn.
Te gader/gecoppelt/	(ren) Ensemblement.
Te samen binden/	Accoupler ensemblement.
Daer met/ost/hier met/	A tant.
Hier met ist genoech/	A tant suffise.
Cheljek/telleus/	Egalement, pareillement.
Met eenen/tuamen.	Ensemblement, quant & quant.

Om te vermanen oft Pour exhorter, ou pousser te dijsken.

Nu wel an/lsa/	Or sus, or sa, or ça,
Nu wel an/aet ons beginnen	Or sa commençons l'œuvre.
Nu wel an voort/	Or auant.
Woot/ Avant.	Wel an/sus.
Wel an haest op/	Sus debout vite,

Volgen die Coniunctiones Les Conjonctions ensuit.

Ende / Et.	(de) Ooch/ oft so wel/aussy. (tuis,
So wel die goede als die qua/ aussy bien les bons que le mau-	Want ich heb u alsoo wel ver/ Car aussy bien vous ay je
Want ich heb u alsoo wel ver/ Car aussy bien vous ay je	offense.
thoortent/	Oelgelucken/dierge!tken/ Pareillement, semblablement.
Oelgelucken/dierge!tken/	Il est de grand renom, & pa-
Ip is seer beroemt/ende ooch	reillement tresheureux.
Ip is seer beroemt/ende ooch	Mesmelement.
reillement tresheureux.	Mellement en ma maison,
Mesmelement.	Ainçois.
Mellement en ma maison,	Oet/mède/ avec, avecques.
Ainçois.	Mais que j'ay fait,
Oet/mède/ avec, avecques.	Mais que je sois riche,
Mais que j'ay fait,	D'avantage.

R. v. Koch

Noch/oft/hoe wel/ Encore²
 Hoe wel datter niet af en is/ Encore qu'il n'en soit rien.
 Noch lachstu daerom/ Encore t'en ris tu,
 Hoor ick dy noch? (beter) T'oy-se encore?
 Ick en can niet meer/ oft niet le n'en puis mais,
 Daer is meer quaets volc in Mais,pour/ Plus/ou / Magis/
 der werte/ il y a mais de meschans au mon
 dan goet/ de, que de gens de bien.
 Ja ooch/ Voiremais,
 Ofte/ ou. (spde) Noch/ Ne, ny.
 Noch op deen noch op dander Ne dvn coste ne d'autre.
 Ny, staet voor een woord bez Ny, precede vne dictioon com-
 pinnende van een vocale/ als mençant par vne voyelle, com-
 noch eenig dynck etc. me, ny aucune chose,
 Also/ der gestate/ De sorte.
 Andersins/ (s'wijgen). Aultrement.
 Anders soll ick nemmer meer Iamais ne me tairay aultrement
 Ten minsten/ oft ten Au moins, a tout le moins, du
 weynichsten/ moins, pour le moins.
 Dan alleent/wan niet/ Sinon, fors.
 Wan niet al ten weynichsten Sinon du tout au moins en
 eens deels.
 Hoe wel/ Iacoit, ja-soit.
 Hoe wel dat/ Cumbien que.
 Het sp so/vat schaede dat/ Soit ainsi, ainsi soit.
 Laer het so zyn/ Soit ce.
 Met sulcken bescheid/ A condition, à telle condition,
 wan het schoon so ware/ sous condition, à la charge.
 Of ick schoon gedaen hadde/ Pese le cas, prenez le cas.
 Op dat/tot dien epnde/tot oorsaek-ken haluen/ oft willie. { A fin, à fin que, à celle, ou, a ceste fin,
 a cest effect, ou pour cest effect, a cause,
 a celle, ou ceste cause, a cause de quoy,
 a l'occasion, ou, moyen de quoy, a rai-
 son de quoy, de peur,

Op dat wip filet geslagen en De peur que ne soyons
 worden/ batuz,
 Want/ Car, Nadien/ nademael/ puis que.
 Doch/ nochtans/ Toutesfois,
 Nietemin/ Neantmoins.
 Niet tegensaende/onangesien non obstant,
 In dien/ingeualle/so verre als Moyennant, en cas, soint.
 Overmidts des gelts/ Moyennant de l'argent.
 In dien dz hp zyn woord houdloint qu'il tienne sa promesse.
 Daerom/waerom/derhaluen/Parquoy, pourqnoy, partant,
 d'autant, pourtant.
 Verhaluen moetmen seggen/Partant fault il dire,
 Verhaluen dat ict niet bez D'autant que je ne puis
 grÿphen en can/ comprendre,
 Angesien/ (slach/Veu,pourueu,
 Angesien dat ick heb conen verVeu ce que j'ay peu entendre,
 Angemeerkt/ Attendu, consideré,
 Ghemeerkt die groote neer Consideré la grande diligence
 sticheyt die hp doet/ qu'il fait.
 Ho vele den anderen belangt Quant au reste, quant au de-
 oft angae. mourant, quant au surplus.
 Die Prepositiones. Les Prepositions.
 Tot/ an/ in/ à. Tot mynen hupse/a mon logis
 Waer toe dat/ A quel propos?
 Met moeten/met stade/ A loisir, à l'aise,
 Tot mynen gemaecke/ A mon-aise,
 Op/ oft deur/ Par, Deur mp/ Par moy,
 In mynen naem/ De par moy,
 Dat is uw schuld/ Cela est par vous,
 Vier dagen lancé/ par quatre jours,
 Op minner eerst/ par mon honneur,
 Op mijnder trouwen/ par ma foy,
 Op/ Aupres, joutx, joignant. Hier na hp/ jcy aupres,
 Op der maercke/ Aupres du marché,
 Op der poorten, loignant la porte,

Ick come van der riusteren/ Je vien d'apres de la riuiere;
Op oft ten hupse/ Chez, Sp v/ Chez vous.
Laet ons tot mhn hups gaen/ Allons chez moy,
Ten huise van Jan/ Chez Jean,
Sp haer/ oft bp sp/ Chez eux
Van wien comt desent dienaer De chez qui est ce seru-
hicer/ teur?
Tegen/ daer entegen/ Contre, a l'encontre, au con-
Tegen mp/ Al'encontre de moy. (traire,
Tegens heuge ende meughe A contre coeur, a creue
ende wille/
Gondt om/ Entour, a l'entour, autour.
Gondt om haer/ Entour d'elle,
Hp to by synen persoon/ Il se tient a l'entour de sa per-
Gecht tegen ouer/ Vis a vis, a l'opposite. (sonne:
Gecht ouer onsen hupse/ Vis à vis de noltre maison,
Naesi/bp/ vast an/ Iognant, aupres,
Onder/ oft/ tuſſchen/ Entre, parmy,
Onder luyden van eeran/ Entre les gens de biens,
Ho goet so quaet/ Entre bons & mauuais,
D'een onder dander/ vnparmy l'autre,
Door die venster/ Parmy la feneſtre,
Op/ oft/ ouer die firaten Courir parmy les
loopen/ rues,
In/ oft/ gelijck/ En, es,
Indie hittichste dagen/ Es plus chauds jours.
Hp heeft gedaen gelijck een Il ha faict en hommede
man van eeran/ bien,
Ghelyck eenschelm/ En vn meschant,
Om trent/ Enuiron, a l'enuiron,
Om trent vier heuren/ Enuiron les trois heures
Binnen van binnan/ Dedans, au dedans,
Binnen der poorten/ Au dedans de la porte,
Bupten/ van bupten/ Dehors, au dehors,
Voor/ van vooran/ Deuant, audeuant,

Entegen gaen/ Aller audeuant,
Midden/ oft/ dwersch dooir/ A trauers, de trauers,
Hp liep midden door dat Il courrut a trauers les
veld/ champs,
Dmeers/ oft/ ouerspde yemant Regarder qu'elqu'vn de
ansien/ trauers.
Na/ na dat/ des volgende/ Selon, Iouxté,
Na dat ich mercken can/ Selon ce que je puis voir,
Na den val/ Selon la fortune,
Na dat ich mp te passe vino Selon où me trouueray
den sal/ dispos,
Van Gods wegen/ Selon die ūgen des dieu,
Na dat beuel Gods/ Iouxté le comwandement de
Dieu,
Langs d'water/ Du long de la riuiere.
Crank van oogen ofte Malade aux yeux, ou malade
gesichte,
Met hem/ Avecluy, Van hem/ d'avec luy,
Van op die wech/ Duchemin,
Op die rechte spde/ Du costé dextre,
Van die slyncke spde/ Du costé gauche,
Quer den berg/ Oultre le mont,
Op dees sode van den Rhijn/ Deca le Rhin,
Op geen spde van tschelde/ De là l'escauld.
Wp zyn onder die gene die Nous sommer sous ceux,
bouen ons zgn/ qui sont sus nous,
Hint/ sichtent/ De puis, des,
Van ouer vier jaren/ depuis quatre ans
Van smorgens seer des le fin matin, des le
vroeck/ point du jour,
Ontfangen van den menschē Receu des hommes,
Het licht scheeden van der Separer la lumiere des
duysternisse/ tenebres,
Honder/ Sans, Honder arvid/ sans peine,
Honder des meefiers weten/ Sans le sceu du maistre,

Om/voor/ Pour,
 Wcent haluen/
 Mhnent/haluen/
 Omrent/on/ van wegen/
 Wcent haluen/oft/ van
 uwer sden/
 Wtgenomen/
 Wtgenomen ghyp/
 Na/ tegen/
 Wp gaen na der herbeerge toe nous allons vers le logis.
 Hiet mp an/
 Laet ons die handen ophessen Leuons les mains vers le
 na den Hemel/God dancken ciel, remerciant Dieu de tous
 de voor alle spne genade. fes graces,
 Werwaerts gadp/ Deuers ou allez vous?
 Na Vranckryck/ Deuers France,

Vele Prepositiones zijn Plusieurs Prepositions
 dictiael Aduerbia en die deuiennent souuentefois
 Aduerbia werdē somtijts Aduerbes, & lesAduerbes
 Prepositiones, sont par fois Prepositions.

For / is eene onscheedelicheke
 Prepositio/ comende van dat
 Latijnsche woord Foras, als
 Mſſdoen/ misdaer/ qualich
 oordeelen/ na het geslachte
 niet arden/
 Onedel/
 Altemet comt daer een u by
 (ouermits die groote gelick,
 heyt tusschen o ende u) als/
 dwalen oft van den wech gaen/
 dwalinge/dolinge/

Om mp/pour moy.
 Pour l'amour de vous,
 pour mon regard.
 Endroit, a l'endroit,
 à l'endroit de vous.
 Excepte, hors mis,
 fors, sinon.
 Fors toy:
 Vers, deuers,
 Regarde vers moy,
 Laet ons die handen ophessen Leuons les mains vers le
 na den Hemel/God dancken ciel, remerciant Dieu de tous
 de voor alle spne genade. fes graces,
 Deuers ou allez vous?
 Deuers France,

For, est vne preposition
 inseparable venante du
 Latin, foras, comme
 forfaire, forfaict, forju-
 ger, forligner, ou tra-
 ligner.
 Forlignant
 Aucunefois estadiouste
 vn u (a cause de la con-
 formité entre o, & u)
 comme, fouruoyer,
 fouruoyement;

Sommige Prepositiones en Aulcuns prepositions &
 de Aduerbia werden ooch Aduerbes ont aussi leur de-
 gecompareert/als/ grez de comparaison, comme,
 Herwaerts an deser spden/ Deça,
 meer herwaerts an deser spde/plus deça,
 Sants oft meest herwaerts/ Tout deça,
 Olier/ Oultre,
 Meer oft voorder ouer/ plus oultre,
 Meerst ouer/ tout oultre,
 Op/ bouen/ Dessus,
 Hooger op/ plus dessus,
 Sants hooge/op l'opperste/ tout dessus,
 Onder/ Desous, embas,
 Meer onder/ plus dessous, plus bas,
 Sants onder/alder nederſt/ tout dessous,tout au bas,
 Supten/ wt/ Dehors,
 Naerder wt/meer wt/ plus dehors,
 Sants wt/ tout dehors,
 Spade/ late/ tard,
 Spader/later/ plus tard,
 Aller spadelichſt/ tout au plus tard,
 Goet/ Bon, Geter/ Meilleur
 Allerbſt/ tresbon,
 Quaet/ Mal, mauuais,
 Aller quaets/ tresmal, tremaauuais,
 Wel/ Bien, Geter/ Mieulk,
 Aller best/ tres bien,
 Qualichſt/ Erger/qualicher/ pis,
 Aller qualichſt/ tresmal,
 Binnen/ Dedens, Meer binnen/ plus dedens,
 Sants binnen/ tout dedens,
 Klepn/ petit,
 Klepnder/minder/ Heer cleyn/ fort petit,
 Die aller klepnſte/minſte/ Moindre, plus petit,
 Wepnich/ pgn, tout le plus petit, trespetit,
 Wepniger/ Moins,

Aller twenſchſt/
 Te vele/ Trop,
 Veel te vele/
 Veel/ Beaucoup,
 Ten aller meesten/

Trespeu,
 Veel meer/ Trop plus,
 Beaucoup plus,
 Veel meer/ Beaucoup plus,
 Tout le plus.

Hier volgt die Ortho-
 graphie ende maniere
 om perfectelich Fran-
 sois te leereu lezen/ schri-
 uen/ende pronuncieren
 oſte witspreken/

Cy ſ' enſuit l'Orthogra-
 phie & la maniere pour
 parfaitement appren-
 dre lire, eſcrire, par-
 ler, ou prononcer le,
 François.

Ten eerſten worden die letteret des A/ b/ c/ ghedeelt in
 Vocalen/ Conſonanten/ ende halue Vocalen/ dat is, vops
 makers Voyelles, zyn a/ e/ i/ y/ o/ u/ Conſonanten/ Conlo-
 nants, b/ c/ d/ g/ h/ p/ q/ ſ/ t/ x/ z. Halue vocalen/demy voy-
 elles, ſ/ l/ m/ n/ r. Die twee Vocalen/ jende u worden oock
 Conſonanten/ende verlielen haer macht wanneer ſy coinen
 in een woord voor een van den anderen Vocalen/ oſt voor
 haer feluen/ als hier/ ſay prins viuant, ich heb leuendig ghe-
 uanghen.

A/ is diſterley/ onderwilen ſt een article van den Casus
 datif, als/ cela eſt vn ſacrifice à dieu, dat is Gode een offerhan-
 de. Somtijts iſt Prepoſitio dienende den Casus accusatiſ,
 ende beduydt alſoo vele als (tor) in duytſche, als/ j'ay crié à
 dieu, Ich heb geropen tot Godt. Ten derden beduyt A/ ſoo
 vele als/ heet/ en comt vā dat latyn Habet, als/ Qui ha chari-
 te, il ha dieu, die de liefde heeft die heeft God. Die twee eer-
 ſte A na: nelichk article oſt prepoſitio is althij gherenckent mit
 een accent aldus à. Eni wanneer het van habeo, hebbē/ come
 ſo wordt het geschieuven met een voorgaende h. aldus ha, hog
 wel dat die Fransopſen die h, niet en pronuncieren,

C, Ma ſp ſtaet voor eenige van deſe diſt Vocalen/e/i/oſt/y/
 wordt geprononciert gelijk een /s/ als/ cecy/ditte/ voicy, ſiet
 daer/ commencer, beginnen.

Deſe /ſ/ genaemt by den Fransopſen à croc, door een a/
 oſt o/wort geprononciert gelijk een ſoft ll, als/ ſçauoir, weten
 je le tegoy de bon coeur, Ich neemt van goede herten/ Fa-
 ſon, ghelyck fasson, prononcant/ ghelyck prononsant, ander
 ſins wordt ſp geprononceert ghelyck een k/ oſte/q.

E, met een accent Masculin / moet claeſter ende ſcheerþ
 per wtgesproken wordē dan die ander e Feminin ſonder aca-
 cent/ als men hier hooien mag/Nous auons eſté à la chaffe, wþ
 zyn op die jacht geweſt.

Daer is noch een derde e/ ende ſt genaemt e Gallicū, een
 Fransoſche /e/ Na welcke /e/ principallyk een ſ volgt/ende
 wordt geprononciert middelmatich/ half gelijk a/ ende haſf
 gelijk e/ gelijk die Latynſche diptethongus ē, als in Etre,
 wesen Fenestre, die venſter/ Aupres, bp etc.

G/ als daer een a oſte o/ oſt Conſonant navolgt wordt wt-
 gesproken gelijk een duytſche g/ als/ Je regardé comment il
 ſe gouuerne, ich beſie hoe dat hy hem hout oſte regiert/ gland
 een eekel/ Grenier, toren ſolder. Maer wanneer na: g. een e.
 oſt i volget / dan wordt dieg weggesproken ghelyck een j/ Conſonant/ als/ Auoir argent en ſa gibbeſciere, Gelt in ſynen taſſe
 hebben. Wot oock noch anders geprononcieri/ alſer coets
 een n na volcht/ als in Allemagne, duytſlant Vergōgne ſchade
 Compaignon gheselle Oignon aiwyn/cypel/oignement ſalut.

Gue, wordt geprononciert gelijk ge/ als langue/lange/lon-
 guement, longement.

H, wordt ſeldens als/ een aspiratie wtgesproken by den frans-
 opſen/ hoe wel die ſelue voor ſommige woorden wordt voora-
 geſtelt/ om die ſelue te beter onderscheidēn/ als/ Habichon-
 neſte, een eerlijck cleed / Il n'ha point d'honte, hy en heeft geen
 ſchaemte. Wordt wat herder geprononceert in den woorden
 comende wt den Grieken oſte Latyne/ als chorde, een coors

De/La cholere, haestighe granschap.

Wanneer voor dobbell een i staet/ dan wordt die leste/weggesproke gelijk een j Consonant/ als/ Bailler, geuen. Hier worden wtgenomen/ Ville, een stadt/ Mille, duplant/Million, dupsentmael dupsent/Estoille, een sterre.

Qu, doer even so vele als een k/ als/ Que dit onz wat sege hier: Quād sera cer wāneer salt zhī? Qui est la? Wie is daer. S, bestoren wesende tusschen twee voralen / heeft een gelijc ghelyck een z/ als in raser, scheeren/ Maison, een hups/ chose, een dynch. Matr alsser een Consone voorgaet/ soo pionons ceertment harder/ ende met een stecker adem/ als in harser, opheffen/ penser, mepnen/ chausses, hosen oft kausen. X, Int eynde eins woords wordt wt gesproken gelijk een s/ als/mes yeux, myne oogen/deux, twee.

Diphthonguen Ai of/ay, i, ei, eu, ou/au.

Ai, oft ay, Wordt wtgesproken gelijk ei/ als / Le Maistre, de Maester/ wtghenomen wanneer daer een g, oft l, na volgt/ als/ Ailleurs, elders/ Montaigne, een berg/ peindre oft paindre, schilderen/ acceindre, oft attaindre, geraken.

Oi, oft oy, Moet gants elaeerlyck wtgesproken worden/ gheslyck die oude Grieckische oi, als/ Langue Françoise, frans soysche sprake. La soy, dat gelooue/ Le soye, die leuer.

Ei, In sommighen Verbis in den onvolcomelijck voorleden eth/ wordt wtgesproken gelijk een i, als/ Il veit, hy sach/ Il feit, hy dede. Ea, bleu, blau/deux, twee/ceux die gene.

Ou, Wordt wtgesproken gelijk die ouerlantsche deutsche u/als/ Tour mon bien, al myn goet.

Au, Wordt op die Iathynsche wijse wtgesproken/ en op die Grieckische als C'est vne grand'audace, Het is eene groote stouticheyt.

Fransope diphthonguen Aa, Ao, Ea, Ee, Ey, ia, ie, io, oa, oe, vi.

Aa, Wordt anders niet wtgesproken dan gelijk een a/ als/ Aage, Ouderdom oft ionchheyt/ des son jeune aage, van ionchs op.

Ao, Daer wordt niet meer dan die o phchoort/ als/ Aorner, vercieren.

Ea, Wordt wtgesproken als een a/ gelijk/ A Dieu est la vengeance, die wrae behoort God toe.

Ee, Die eerste é/ met den accent wordt harter wtgesproken dan die ander/ als/ Elle est marie, si is gehylicht

Ei, Dit is een Ei, ghelyck die Grieken hebben/ want hier hoortmen bepde die letteren/ alo/ Il neige, het sneeuwt,

ja, Hier wordt die i, een Coulouanit/ als/ jamais ne veistesla pareille, du hebst der gelijcken niet gesien.

Ie, Hier moet men bepde die letteren hoorien/ als/ Ce n'est rien, dat is niet, chien, een hont/mien, myn/tien, dyn.

Io, Hier moet men die i/ nauwe hooren/ als/ nous le disions bien, wip seydent wel.

Oa, Hier woordt o, ende a, bepde gehoort/ als Poale/ een stroe, Foarre, stroo.

Oe, Wordt wtghesproken even gelijk die duysche die ô, piononcieren/ als/ C'est vn bel oeuure, Het is een schoon werck/Moele, march.

ui, oft uy, Hier moetmen die letteren bepde hoorien/ als/ Iusques à nuict close, Tot den duylsteren nacht toe/nuyre, beletten oft schaden/ennuy, verdriet, vuyde, pdel.

Volgen Triphthonguen,

Eay, eau, eoi, jei, ieu, oeu, oei, oui, oei, vuy,

Eay, Als geay, ou, gay, een kauwe/oft roctaert,

Eau, Hier worden die letteren onder den anderen gehoort/ bon eau, goet water/veau, een half,

Eoi, Hier wordt die e afgebeten/ le suis bourgeois, ich bin burger.

Iei, Euen of die lesle i daer niet en ware/ C'est vn vicillard, het is eenoudt man.

Ieu, oft yeu, Gelijk die Iathynsche iu. Dieu est par tout, God is alderwegen/yeux, die oogen.

I y Oeu

Oei, So dat men die/i/ niet en hoort/ auoir l'oeil au gue, een ooge int seyl hebben.
Oeu, Alle die dip letteren onder den anderem/Ma soeur, myn suster/ mon oeuvre, myn weerck voeux, belosten.
Oie, Euen of die i/daer niet en ware/ils vouloient, sp wouz den.
Oui, oft ouy, Euen gelijck die voorgaende/als of die i/ daer niet en ware/bouilly, gesoden/bouillir, sieden/mouillir nat maken.
Uei, Euen of die i/daern niet en ware/als/ducil of docil, drieffenisse duick/cueillir, vergaderen.
Ueu, Als gueux, schudde/deuchniet / la geule, die kele / à gueule bée met gapende mond.
Vuy, Euen gelijck die duijtschen die/w/prononcieren/le poe est vuyde, de canne is ledig /
In die dip navolgende diphthonghen wort die eerste vocale verswegen/ als/
Ea, se mangeay , ich at / tu mangeas, ghp aet/ tu nageas ghp suemden/ nous nageasmes, wp swemden.
Eo, Als/nous nageons, wp swemmen/nous mangeons/wp ete ue, Langue, die tonge/ quel, welck/ quand, als oft wannier.

Die deelinghe ofte scheppinghe der diphthonguen gesceekent met dese .. punckens
Ai, Wordt gedeelt in/ Pâis twee sillaben/ een landt/
Au, Wordt gescheden in/ Aûoir, hebben/ Nâurer wonden/
querzen.
Ea, Wordt ghedepelt in Feäl, ghetrouwé/ Neânt niet. C'est mon feäl amy, ou mon leäl ou loyal amy, het is myn getrouwé viendt/ fait neânt, vault neânt, homme de neânt, een deuchniet.

Ei, Wordt gescheden in deitè, Godhepte/
Eu, In Leüer opheffen/ Leüres Lippen/
Oy, Wordt gescheden in Moysé, Mopses/Löys, Lodowijck
Ou, Wordt gedepli in ouailles, schapen ofte vee,

Ia, Wordt gedeelt in Viânde cost/sphise/ diâble, de duivel,
Ie, Wordt gedeelt in Marië, houwen/ Niér, loochenen/fureux, dol/ liesse, genoechte.
Io, Wordt gescheden in Phiôle, een gelas daer men water in doet oft houdt.
Ui, Wordt gedeelt in Circuit, ommeganck/Pûir, sincken sommige Triphthongen worden noch gedeelt.
Eoi, Wordt gescheden in Veôir, sien/ Chéoir, vallen.
Ieu, Wordt gedeelt in Enuiëux, mydich/ Odiëux, hatich.
Oie, Wordt gedepli in Ioyë, blyschap/ Voyë, wech.

Die eerste gemeene Regule.

Vanmeer datter een woord comt waer van die leste letter een consonante is/ ende het navolgende woord beginnint noch met een consonante / alsoos die consonante van den voorgaenden woerde moet verswegen; zijn/ende niet wtgesproken / al comender noch drîj oft vier sulcke woorden oft meer achter een/als hier/vous m'auez fait grad tort, quand vous m'auez prins mes liures, Alle die leste letteren van dese booschreuen woorden moeten verswegen zhn/ wtgenomen twee / te weten/t van tort, want men daer rust/ ende/s van liures, want na s en comt geen Consonante. Hier moet men noch meercken dat die Fransopsche f,l,m,n,r, geen Consonanten/maer voor halue vocalen ghehouden worden/ghelyck te vooren geslept is. Dese voorgaende regule heeft dan drîj exceptionen: Ten eersten van dese regule worden wtgenomen Consonanten van moorden daermen op rust/ als men leest/ ghelyck voorleyst is van tort, want daermen rust/ moet men prononcieren die leste letteren. Ten tweeden / wannier die leste letter van den voorgaenden woerde is een van desen vijfchen haluen vocalen oft Liquiden,f,l,m,n,r, als hier/ Le vif sera ju geé die leuende sal geodeelt werden/daer wordt f/ende l/m/r makanderen volgende bepde geprononciert/ also/ le sel premier

L îg sus

sur la table, dat sout eerst op die taessel / daer worden oock l/ ende p/ r/ ende s/ na malcanderen al geprononciert/ desgeslycks/ le nom du seigneur. de name des Heeren / daer worden oock m/ ende d/ naer malcanderen gheprononciert / mon filz, mijn sone/daer worden n. ende l. na den anderen gheprononciert. Ten derden / manneer s/ come int eynde van den naem plu. num. dat is/ vele dinghen beteekende / als hier/ les liures de pierre. die boecken van Pierre/ daer wordt die s/ int eynde des woordts geprononciert om datmen van vete boecken sprechte.

Nochans en moetmen niet perfectelyck wtsprekken / s/ in dese oef diergelycke woorden: les, mes, ces, ces, vos, vos, elles, hoewel dat sy pluralis numeri zyn / ende een consonante daer na comt/als hier/ mes cousins, ces douleurs, ces garçons. Hier wordt s/ van mes, tes ende ces, niet perfectelyck gheprononciert / maer alleen ten haluen. Maer als daer een vocale na come/so wordt die selue s/ volcomelyck gheprononciert/ als in mes amis, tes ennemis &c.

Die tweede Regel.

Wanneer st/ come na een a, in een woord, dan wordt s/ gheprononciert/als/ Astrologue, Pasteur, chaste. ende diergelycken wtgenomen/ hastif, halter, gaster, calter, chastier, daer men s/ niet en prononciert.

Die derde Regel.

Wanneer st/ come na een e/ en prononciert men s/ niet/ als Estreiner, handigster/ Estrangler, prestre, prester, feste, cest, est. preist. Wtgenomen manifester, estimar, estime, teste, pestre, protestor, molester, predicator, honeste, deshoester, deshonelement, daer men s/ gheprononciert.

Die vierde Regel.

Wanneer st/ come na i/ men prononciert s/ als/ distance, histoire, cillerne, &c. wtgenomen/ maistre, paistre, cloistre, crois, ecclistre, oock wanquett/ s/ d'eynde van den woordt is/ als/ Arc,

dist, feist, vendist &c. daer en prononciert men s/ niet.

Die viijfste Regel.

Wanneer st/ come na o, dan en wordt s/ niet gheprononciere als nostre hoste sera tantost apostre, luttel wtgenomen/ Coste, postuler, postulation, postposer, posterite, posterieur, posteau, obstacle, obstine, obstination, obstinemēt, apostat, apostolicque. poste. La poste ha parfat la chose a ma poste. de poste heeft die fake volbracht naer mynen sin/ chose faicté à poste. een dijnich al willens gedaen. Als st/ come na b, so wordt s/ gheprononciere als in abstinence, obstiné &c.

Die sexte Regel.

Wanneer st/ come na u, dan wordt s, gheprononciert/ als/ iuste, iusement &c. wtgenomen daer ou voor staet/ als in/coustume, accoustumer, cousturier, coustumieremēt, coustumier, cousteau, cousteler, coustelas, coustilier, coust, couster, coustange, accoustumance, accoustrer, adiouster &c. Maer comende na dese twee syllaben au, eu, machmen s, wel prononciert/ als in Aultere, austerité, austy, Ausbourg, austruche. Eu, face, ende vergelycken.

Die seuenste Regel.

Die s, voor b, c, d, f, g, m, n, p, q, r, s. In een woord / en wordt niet geheel wtgel prooken maer een weynich. Voor b, als/ desbrider, es barre &c. Voor c, ende na e/ als esclauie, eschauffer, escume, escheuin, escouette &c. Voor d/ als/desdire, desdaigner &c. Voor f, als in desfaire, desfier, desflourer &c. Voor g/ als/desgeller, desgouté &c. Voor l, als/ Masse, mesler, eslire, issle, brusler &c. Voor m, als/ blasmer, mesme, telsmoing, abisme &c. Voor n/ als/ Chesne, asne, fresne, mesnage &c. Voor p/ als/ Aspre, espauler, esprouuer. Weynich wtgenomen met Crispin, crispian, esprit, prosperite, prosperer, spirituel, I. ug despucr.

Voor de q/tusques, desquelles, esquelles &c.
Voor r/desrober, desraciner &c.
Voor s/desseruir, dessoubs, dessus &c.

Die achste regule.

Als m/compt in eenich woordt voor b.m. oft p. moetmen voor de m/ prononcieren n/ ghelyck in de Latynsche sprake/ als blijcht by desen exemplaren oft dierghelycken: Embrocher, immortel, emprunter, imprimer &c.

Die negende Regel.

Als g/compt in een woord voor n/men moetse prononcieren als een n/ ghelyck in de Latynsche sprake/ als in Cognostre, di gne, indigne, peigne &c.

Die thiende Regel.

H/ in de Fransopsche sprake en is oock niet gheache voor vocale/oft consonante/ niet meer dan in de latynsche sprake.

Die elfste Regel.

S/ gestelt tusschen twee vocalen heeft het geluyt van der z. ghelyck in de Latynsche tonge/ als in cause, aise, aroulé.

Die twaelfste Regel.

Na/au/ou/ende/eu/en prononciert men l/ niet/als/Aultre, aultrement, hault, moult, cieulx, oultre, eulx.

Die derthiende Regel.

Die vocale e/wordt in twee manieren geprononcirt/wane in sommige woorden wordt sp scheerpeitick ende volcomelick geprononcirt gheteekent met eenen recht opgaender accent/ albus é/oock wat letter datter na come/ ghelyck in dese navolgende woorden/ verité, charité, aymé, iniquité, nescitez, persueréz, oséz, vouldriéz, diuifés, aymée, diuisee. In sommige woorden wordt e/ slap ende onvolcomelick geprononcirt ende is ongeteekent sonder accent/ ghelyck in dese

ta volgende woorden / Malice, mensonge, richesse, j'ayme, je disne, se chante, ils chantent, disnent, ayment.

Ende wanneer datter een ander woord na comt daer van die eerste letter een van den vocalen a, e, i, y, ou/oo/ dan en wordt die e/ner geprononcirt/maer die syllabe welcke op a vallet soude valt op d'ander navolgende vocale/ als/ Bonne à manger, vne autre y sera, vn liure, ou, vne viance, honeste homme &c.

Wanneer nu twee vocalen na den anderen volgen/in twee verscheyden woorden/soo wordt diz eerste namelijck a/oft/e/ en i wechgenomen door een figure ghenaemt Apostrophos. latende een half maentkin bouen op die naest blijvende letter als/estime qu'il auoit l'audace, si il eust voulu. Ich achte dat hy die stoutheit wel hadde in dien hy hadde gewilt/ voor/je estime que il auoit la audace, si il eust voulu.

Daer is oock onderscheid tuschen Apostrophos. ende Synalephe. Want Apostrophos (also geset is) neemt die epide lycke vocale des woords gants wech/ so dat sy geensins ghescheuen noch wghespoken en wordt/ maer Synalephe, ofte Collisse laet die vocale geschueuen/ ende alleen int wtspreken wordt sy verweghen ende op geten/gelyck hier / Esperance en Dieufaulte auoir Car el vault mieulx qu'ot ny auoir.

Waer die laertste vocale e in dat woordt Esperance, wordt verweghen ende opgeten int wtspreken/om dat een ander vocale het beginsel is van het navolgende woord/ende moet wt gesproken wordē Esperancen hoe wel dat men schriften moet Esperance en. Onderwylsen wordt oock die voornoemde e oft syllabe le/om des dichts wille/oft om het beter gelijd der pronunciation wille/wechgenomen/gelyck in den voorgaenden dicht Car el vault, waer el', staet voor elle gelick ooc/pri suppli', com', hom', quel', tel', recommand' voor pris supplie. comme, homme, quelle, telle, recommande, also oock Grand chose voor grande chose, quelle qu'el soit voor quelle que elle soit ende dit om dat die Pronuntiatie ofte wtsprake alsoo te

T v soeter

soeter is/welch al geschiet door een figure genaemt van den Grieken Apocope een vercoitinge int eynde des woorts. Voort is daer een ander figure ghenaemt Syncope, waer door dat woerde int midden vercoit wordt/ als/ laitra, pâra, vrameno, hardiment, dôna, voor laissera, pâiera, vraiment, hardiemant, donnera, also doen de Latinisien/ diuim, diuim, virtum, voor diuorum, duorum, viro rura. Doar dese selue figure wordt een vercoit woord oock gants met een ander in een vereenicht/ als/ âuous, voor auez vous, qu'âuous? voor qu' aués vous? m'âuous? voor m'auéz vous? n'âuous, voor n'auéz vous? Welch by den Grieken-dickmael geschiet. Kago voor kai ego. Ten derden door deese selue figure worden twee vocalen vercoit/ ende wtghesproken als maer een lange/ als/ pensees ghelyck penséz, Pharisée voor Pharîfè, dat is/ phariſien. Alsoo segt men aisleement, nonmément, âge ou éage twee vocalen worden voor een / oft in een / ghepronunciert/ maechende van twee silleben esne / ghelyck oock die Tatyno sche leggen aeripes voor aeripes, als Antonius schijft.

Vincunt aeripedes ter terno Nestore cerui.

Dele letteren worden gheschreuen ende niet gheslesen/bewissende alleen den oorspronck/ waer af die woorden zyn ghecoemien/ het si van den Latynie oft van den Grieksche/ als,

- A. in Bailler, gapen/ oft geurnen,
- B. in Plomb, loot/ je doibs, lich moet oft ben schuldich/prestre, Priester.
- C. in Poiret, een punt/ faint, heplich/ faict, ghebaen oft gesmaect. Oock int leste van die woorden alsser een Confone volchte/ als in auez luy, met hem.
- D. in Adiourner, voor recht onthien/ Aduocasser, Aduocæz zyn.

- E. in je mangay, lich at/ vn feel, een Hegel.
- G. in soing, groote soige/cognostre, kennen.
- H. in honneur, eere/ homme, mensche.
- L. in culx, faulter, spijningen/ autre een ander.
- P. in compte, rekeninge/ escripture, schrifture/ temps, tijt.
- R. in arrester, arrestieren/ staende oft op houden/ cverray, lich sal besien/ larrecin, dieuerpe.
- S. wordt aldermeess versweghen / ghelych te voren gheslept is.
- T. in Lettre, een Letter oft Grief/ haults, hooghe/ ingrats, ondanchbaer/seront l'aymans, sullen haer seluen liet hebben/daermen leest Seron. Mout d'autres choses, veel ander saken/welch gelesen wordt/mou d'autre chose, &c. &c.
- T, fraende voor een i, als nae die selue i volchte noch een ander vocale/ dan wordt die i, ghepronunciert ghelyck een l, als in Detraction, Tribulation &c. Ghelyck oock in die ghelycksoemighe Latynische woorden/ Detractio, Tribulatio &c.
- V. naer een Q. oft G. wordt versweghen als in quare, viere/ qua, que, qui, ka/ ke/ ki/ bague, langue, longue, &c.

FIN IS.

B cromb	e
c blanc,turc	che,qué.
d grand	e
e aimé,	ée
f fugitif,ou fuitif.	ue
g long, maling	ue ne
i obeï	e
al liberal	e
el cruel	le
il fertil	le
ol fol	le
ul feut	le
m nom	e
n voisin	o
p loup	e
q turcq	e
ier mesnagier	e
ir cuir	a
or or	a
ur pur	e
as gras	se
es efpes	se
is mis	se
os gros	se
e petit	se
v venu	e
eux courageux	se
y amy	e
z frez	che

Mettez Enfans voz esprits non deceubables,
A ce liuret petit, à fin de le scauoir.
Prenans en gré les opuscules prouffitables,
Puis qu'on ne peut faire que son debuoir.

PSEAUVE. 112.
Humbles Enfans pleins de mansuetude
Si vous voulez auoir loz & renom,
Faites debuoir de mettre vostre estude,
De collauder du hault Seigneur le nom.

Shedruclat tot Rotterdam bp Dierick
Muilem.
Anno. M. D. LXXVII.